

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 11

SAYI : 125

MAYIS 1972

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Reformlar ve TSE	3
TSE'nin XII. Genel Kurulu Toplandı	5-13
1971 - 72 Döneminde TSE Çalışmaları	15-21
Ambalaj Çemberleri İçin Çelik Şerit ve Teller Standardı	22-23
Portland Çimentoları Standardı	25
Standard Dünyasından Haberler	26-27

Summary Of Contents 29-32

NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

31 Mayıs 1972 tarihinde basılmıştır.

BU SAYIMIZ

Bu sayımız, Genel Kurul'un XII. toplantısı vesilesiyle bu konuya ayrılmıştır. Başyazarımız Faruk A. Sünter, bu vesileyle çok önemli bir konuya değinmiştir. Yeni Hükümetin kuruluşu günlerinde, Hükümet Programı'nda yer alan reformlarla ilgili hususları esas olarak reformlar karşısında TSE'nin ve standardların durumunu ele almıştır. Bu yazının yankıları bulacağımı ummaktayız.

TSE'nin Genel Kurul müzakerelerinin bir özeti de, her yıl olduğu gibi, iç sayfalarımızda bulacaksınız. Bu yıl yapılan seçimler sonunda Yönetim Kurulu asıl üyeliklerine Prof. Dr. Tarık G. Somer ile Prof. Dr. Necmi Tanyolaç seçilmişlerdir.

1971 - 72 dönemi ile ilgili çalışmaların bir özeti de iç sayfalarda verilmiştir. Böylece, okurlarımız bir yıllık çalışmalar hakkında bilgi edinmiş olacaklardır.

İki yeni Türk Standardını tanıtıçı mutad etüdlerimiz yanında, milletlerarası standartizasyon dünyasından ilginç haberlerimiz de bu sayıda yer almaktadır.

STANDARD

**METAŞ
Nervürlü
IIIa Çeliği
Betonarme İnşaatta
% 40 TASARRUF
Sağlıyor ***

Balkanların en büyük ve modern stadyumu olarak inşa edilmekte olan İzmir Olimpiyat Stadyumunda, tamamen Metaş Nervürlü IIIa çelikleri kullanılmaktadır.

TÜRK STANDARTLARI ENSTITÜSÜ'nün garantisine sahiptir

METAŞ İZMİR METALURJİ FABRİKASI T.A.Ş
Kemalpaşa şosesi Işıklar Köyü girişi - İZMİR

P. K. 458 - İZMİR • Telgraf: METAŞ - İZMİR
Telefon: 39740

REFORMLAR

ve TSE

Faruk A. SÜNTER

Mayıs ayının son yarısında, Türk Standardları Enstitüsünün XII. Genel Kurulu toplandı.

1971-1972 dönemi çalışmalarını ve hesaplarını gözden geçirdi. Önümüzdeki 1972-1973 çalışma programı ile bütçeyi kabul etti ve gündemdeki öbür konuları da karara bağladı.

Bu Genel Kurulun üzerinde önemle durduğu iki konuya, haberler arasında bırakmak doğru değildir. Bunların derinliğine incelenmesi ve ilgililerle kamu oyunun dikkatine sunulması gereklidir.

Gerçekten, Türkiye'de standardizasyonun yarısını yakından ilgilendiren iki konu vardır:

- 1 — Standardların gereği gibi uygulanması,
- 2 — Türk Standardları Enstitüsünün çağdaş memleketlerdeki benzerlerinden geri kalmaması için gerekli malf olanağların bulunması.

TSE XII. Genel Kurulu bu iki noktayı tartıştı. Her ikisinin de bir an önce ele alınması ve çare bulunmasının zorunluğuna inancını belirtti. Fakat bunlar bir Devlet ve Hükümet işi olduğundan, o ölçüde kaldı.

Şimdi burada, bu iki konuyu ayrıntılı olarak ele alıp, ilgili yetkililere kamu oyu önünde belirtmek istiyoruz.

Türk Standardları Enstitüsü bütün hızı ile «standard» hazırlamaktadır. Şimdiye kadar 1186 standard yapmış ve memleket hizmetine vermiştir. Ama bunlar «ihtiyar standard»'larıdır. Bakanlar Kurulu, bunlardan istediklerini bir kararnameye bağlayarak «mecbur» kılar. Şimdiye kadar Hükümetimiz 1186 standarddan yalnız 250'sini mecburi kılmıştır.

Demek oluyor ki, Türkiye'de mecburi olarak uygulanan standard, mevcudun dörtte birinden azdır.

Çağdaş teknolojiyi sınai kalkınmamızın temeline koymamın gereğinde hep beraber gö-

rünüyoruz da, bu temelin harcında zorunlu olan standardizasyonun uygulanmasına gelince yavaşlıyoruz.

Gerçekten, standardları uygulamada zorunlu olan kadro ve lâboraratuvarlardan mahrumuz. Bu yüzden «ihtiyarı» leri «mecburi» yevirirken, haklı olarak tereddüt ediyor, mecburi kilinanları da lâyikile kontrol edemedigimiz için, «geçersiz yasak» larla dâvayı da itibardan düşürüyoruz.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının «Türk Standardlarını» lâyikile uygulayacak kadroları ve tesisleri bir an önce ele alması, gerçek sınai kalkınmanın kaçınılmaz bir yönüdür.

TSE XII. Genel Kurulun üzerinde durduğu ikinci konu da birincisi ile yakından ilgilidir.

TSE gelirlerinde beklenen artışlar olmasına karşı, iki yıldır, giderlerde önemli, beklenmedik artışlar vardır.

Halbuki, TSE'nin gelişmesi ve kendisinden bekleneni vermesi için, lâboratuvarlarının, cihazlarının ve bu örgütte çalışan bilhassa teknik eleman sayısının artmasına ihtiyaç vardır.

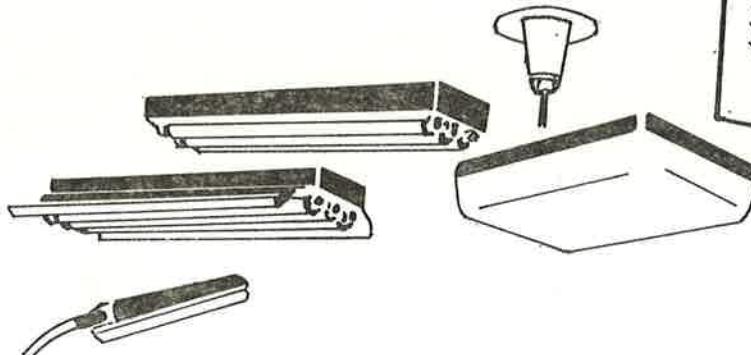
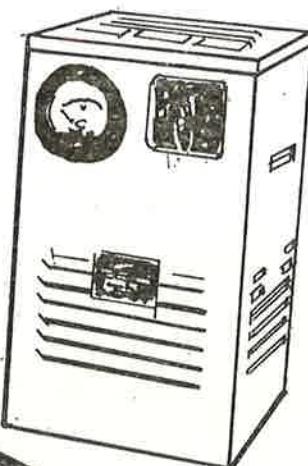
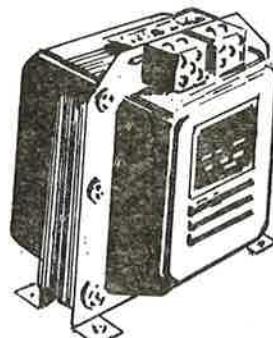
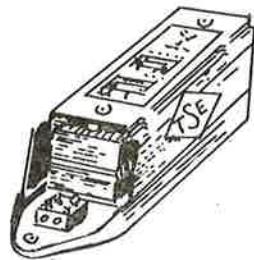
Bunun için de gelirlerin öngörülen gelişmeyi olağan kılacek ölçüde çoğalması lâzımdır.

Hükümet programında reformlara verilen önem ortadadır. Toprak reformu, pazarlamaya kadar geliştirilecektir. İhracata dönük Sanayi-karma ekonomi sistemi ile - çağdaş memleketlerindeki denk bir duruma getirilecektir. Her iki reformda da piyasa tutma, rekabet etme, kalite, üretici ve tüketiciye fayda sağlama konuları üzerinde önemle durulmaktadır.

Bütün bu işlerde ve noktalarda başarının ilk koşullarından biri de ciddi bir standardizasyon ve uygulamasıdır.

TSE, kendi payına düşeni elindeki olanaklärler orantılı olarak yapmaktadır. Reformlarda tam başarı isteniyorsa standardizasyon ve TSE konusu da reformlar arasına alınmalıdır.

STANDARDDA UYGUNLUK GARANTİ-
SİNİ ALAN İLK BALAS **HEİCO**'DUR.

HEİCO MARKASI GARANTİNİN
VE TEKNİĞİN İFADESİDİR

5 WATTAN 5000 WATA KADAR
MONOFAZE **HEİCO** TRANS-
FORMATÖRLERİ AVRUPA
EMSALLERİ AYARINDA OLUP
İN İYİ VERİMLE ÇALIŞIR

DÜŞÜK GERİLİMLİ YERLERDE
CİHAZLARINI DAHA VERİMLİ
ÇALIŞTIRMAK İSTİYORSANIZ
HEİCO REGÜLATÖRÜ KUL-
LANINIZ

HEİCO FLUORESANT BANT
VE REFLEKTÖRLERİ ZERAFETİN
NÜMUNESİDİR

SOKAK AYDINLATMASINDA **HEİCO** ANTİGRON, ARMATÖR
VE BALASTLARINI TERCİH EDİNİZ

HAYK DEĞİRMENCİOĞLU, YANIKKAPI Sok. 38 İSTANBUL - KARAKÖY
TEL : 44 33 37

TSE'nin XII. Genel Kurul'u Toplandı

Enstitünün, Geçen Faaliyet Dönemi Çalışmaları Müzakere Olundu

SAYIN F. MELEN'İN GENEL KURUL'A MESAJI

Toplantının yapıldığı tarihte Milli Savunma Bakanı ve Başkan Vekili bulunan Ferit Melen, TSE'nin XII. Genel Kurul'u münasebetiyle Enstitümüz Başkanı Faruk A. Sünter'e bir mesaj göndermişlerdir. Bu mesajın tam metnini aşağıda veriyoruz.

«Standardlaşma, Plânlı Kalkınma hamlelerimizin, sanayileşme çabalarımızın, Dünya ekonomisinde yerimizi almamızın en hayatı ınsurlarından biridir.

Herşeyden evvel, gittikçe küçülen bir dünyada, teknolojinin dev adımlarla ilerlemesi karşısında, ekonomik bakımdan yerimizi belirgin etmemizde, mallarımızın belli standardlara göre üretilmesi, en mühim rolü oynuyacaktır. Bunun için de Türk üreticisinde standardizasyon fikrinin ve kaygısının yerleşmesi gereklidir. Bu davanın öncüsü ve yürütucusu olan Türk Standardları Enstitüsü, kuruluşundan beri ciddi övgüye değer bir şekilde çalışmış, Enstitünün bütün elemanlarının idealistçe çalışmaları sonucu olarak, bütün Dünüyadaki emsali kuruluşlardaki randırmalar ve kapasiteye ulaşılabilmiştir. Bunun için evvelâ Enstitü yöneticisi ve mensuplarına en candan tebriklerimi ifade etmek isterim.

Büyük Atatürk'ün muasır medeniyet seviyesine ulaşmak direktifinin ve milletçe behemehâl sürdürmek zorunda olduğumuz Atatürkçü atılımın en önemli gereği, muhakkak ki sanayileşmek ve dünya ekonomik konjonktüründe iç ve dış piyasamızla, kendimizi gittikçe artan bir kuvvetle belli etmetktir.

Hele ihracatımızı gittikçe artırmak zorunluğu da göz önündede tutulursa, bilimsel ve modern esaslara göre yürütülen standardlaşma dâvasının ne kadar hayatı olduğu büsbütün meydana çıkar.

Enstitünün faaliyet raporu ve gelecek için tasarlanan iş programı, davanın iyi ellerde ve başarılı bir şekilde yürüdü günü göstermektedir.

Yurdumuzun kalkınmasına büyük katkıları olacak Genel Kurul çalışmalarınıza candan başarılar dilerim.»

Türk Standardları Enstitüsü'nün, 132 sayılı Kuruluş Kanunundan bu yana onikincisini teşkil eden yıllık olağan Genel Kurulu 22 Mayıs 1972 günü Ankara'da Enstitü Merkezinde toplanmıştır.

Belirtilen gün saat 10 da, Yönetim Kurulu Başkanı Faruk A. Sünter'in açış konuşması ile başlayan Genel Kurul'da İmar ve İşkân Bakanı Serbülent Bingöl, Köyişleri Bakanı Prof. Dr. Necmi Sönmez, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mesut Erez, Ulaştırma Bakanı Rıfkı Danışman, bazı parlementerler ve yüksek seviyeli Bakanlık mensupları konuk olarak hazır bulunmuşlardır.

Sünter'in açış konuşmasından sonra Başkanlık Divanının seçimi'ne geçilmiş; Genel Kurul Başkanlığına, Prof. Dr. Necmi Tanyolaç, Başkan Vekilliğine de Fasih Atam ve Faruk Gönel seçilmiştir.

Genel Kurul Başkanı kısa bir konuşma ile kendilerine gösterilen güveme teşekkür etmiş ve Genel Kurul'a başarı dileklerini belirten telgrafların okunmasına geçilmiştir. Başbakan V. Ferit Melen, (telgrafini komşu sütunlarımıza sunuyo-

Memleketimizde takım sanayinin rakipsiz önderi

MAKINA-TAKIM ENDÜSTRİSİ A.Ş. yurt ihtiyacının tamamına cevap verebilecek kapasitededir

Sirketimiz, şerit testere mevzuunda
dünyanın en şöhretli dört markasını istifadenize arzeder:

UDDEHOLM SANDVIK
(Isveç)

- şerit
testereeler

- makina
testere ağızları

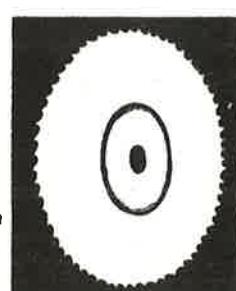
MARTIN MILLER

- çift ve Tek-Kartal
(Avusturya)

MERKUR
(Avusturya)

- şerit
testereeler

- tek kartal
- çift kartal
- merkur
- marangoz el
testeresi ve
pala testereeler
- katrak, kütük ve
daire testereeler
- kepenk yayları

Alýrica

MTE MARANGOZ MAKİNA MATKAP UÇLARI

- MAKİNE TESTERESİ

M T E

Sandvik ve
Special German HSS
kalitesinde
MAKİNA TESTERELERİ

ve

- Karbon çeliği
- Kromlu çelik
- Krom-Volfram çeliği
- HSS-Yüksek vasıflı
hız çeliğinden demir
el testereleri

- EL TESTERESİ

M T E

Mamullerimizin bütün ebat ve hatvelerdeki çeşitleri derhal ve kısa vadeli olarak teslimé amadedir

DİKKAT: Makina-Takım Endüstrisi mamulleri Türk Standardları Enstitüsü normlarına göre imal
edilmekte ve T. M. M. O. B. Makina Mühendisleri Odasının kalite belgesini taizdir

Acentesi:

Metal Ticaret T. A. Ş.

Tünel Caddesi, TransTürk Han 18, Karaköy, İstanbul, Tel.: 49 51 10 - Telex: METURAŞ-İst.

Ankara Maðazası: Çankırı Caddesi 15/A, Tel.: 11 09 82

Ege Bölgesi Testere Ağızları Acentesi: EGE REÇİNE ve NEFT SANAYİİ Koll. Şti. Fevzipaşa Bulvarı 65/1, Tel.: 38 563

Kuzey Anadolu Bölgesi Satış Mümessilliği: Gazi Caddesi 53, Samsun, Tel.: 20 52

Güney Anadolu Bölgesi Satış Mümessilliği: Atatürk Bulvarı, Burdureoglu Apt., Kat 5, Adana, Tel.: 28 80

ruz.) Genel Kurmay Başkanı Org. Memduh Tağmaç, Bayındırlık Bakanı Mukadder Öztekin, Devlet Bakanı Ali İhsan Göögüs ve Dışişleri Bakanı Halük Bayülken, Devlet Plânlama Teşkilâtı Müsteşarı Memduh Aytür, gönderdikleri mesajlarla Genel Kurula başarılar dilemişlerdir.

Gündemdeki sıraya göre, gelecek dönem bütçesini incelemek ve sonuçlarını bir rapor halinde Genel Kurul'a sunmak üzere, İzzet Duru, Ahmet Ayyıldız ve Muammer Koçaoğlu'dan kurulu bir komisyon seçilmiş, bu komisyon çalışmalarına başladığı sırada Yönetim Kurulu Başkan Vekili Prof. Dr. Tarık G. Somer, üyelere, toplantı gününden 10 gün önce gönderilmiş bulunan Faaliyet Raporu ve Mali Rapor hakkında gerekli açıklamalarda bulunmak üzere söz almıştır.

Raporların her bölümü için ayrı ayrı bilgi veren Prof. Dr. Somer, konuşmasında yer yer yabancı standard kurumları ile TSE'yi çeşitli yönlerden karşılaştırın ve eski dönemlerin faaliyetleri ile son dönem çalışmalarını belirten istatistikler üzerinde de durmuştur.

Başkan Sünter, XII. Genel Kurul'u açış konuşmasını yaparken

Genel Kurul çalışmalarını izleyen Bakanlarımızdan bazıları

Genel Kurul çalışmalarına katılan delegelerden bir grup

TÜRKKABLO'yu tanıyor musunuz?

**Çelik özlü ve
Tam Alüminyum
İletkenler İmalinde 1969'dan
beri Kalite Belgesini
haiz olan**

TÜRKKABLO A.O. nin en güvenilir tanıtıcıları 1965 yılından beri, çeşitli sanayi alanlarını beslemekte olan mamulleridir:

- Tam alüminyum iletkenler
- Çelik özlü alüminyum iletkenler
- Telefon kabloları
- Alüminyum irtibat balarları
- Alüminyum profiller ile
- Ek ve bağlantı malzemesi

TÜRKKABLO A.O.

Merkez: Gümüşsuyu cad. 69/1,

Taksim - İSTANBUL

Telgraf: TÜRKKABLO - İSTANBUL

Telefon: 45 52 38-45 52 39

Teleks: 266 - İSTANBUL

Fabrika: Posta Kutusu 53, İZMİR

Telefon: 14 76

Prof. Dr. Somer'in konuşmasından sonra Genel Kurul Delegeleri raporları eleşirmeye başlamışlardır. Saat 13.00'de sabah oturumu son bulmuştur.

Saat 15.00'te, Genel Kurul'un seçmiş olduğu bir heyet, Başkan Vekillerinden Faruk Gönel Başkanlığında Anıt-Kabir'e giderek Büyük ATATÜRK'ün ve Devrim Şehitlerinin huzurunda saygı duruşunda bulunmuşlardır. Faruk Gönel Genel Kurul adına özel defteri imzalamış ve deftere şunları yazmıştır :

«Büyük Atamız,

Türk Ticaret ve Sanayii için açtığın mesut ufukların ötesine doğru ilerlerken gene Senin izindeyiz ve Senden iman almaktaiz. Sana, bin minnet ve şükran»

Genel Kurul üyeleri öğle yemeklerini TSE Kafeteryasında yemişlerdir.

Öğleden sonraki oturumda üyelerin raporlar hakkındaki konuşmaları devam etmiş, cevapları Yönetim Kurulu Başkan Vekili Prof. Dr. Tarık G. Somer ve Yönetim Kurulu Üyesi Kâzım Turgay vermişlerdir. Daha sonra Denetleme Kurulu Raporu okunmuş ve gerek Yönetim Kurulu, gerekse Denetleme Kurulu oybirliği ile ibra edilmişlerdir.

TSE Genel Kurul Heyeti, Anıt-Kabir Aslanlı Yolunda ilerlerken

TSE Çelengi ATA'nın manevi huzurlarına konuyor

Bu arada, iki yıl önce kurulmuş bulunan Harita Hazırlık Grubunun kaldırılması ve bu gruba ait çalış-

malara Mühendislik Hizmetleri Harekât Grubu için de devam edilmesi yolundaki Yönetim Kurulu teknifi oylanmasıyla kabul edilmiştir. Böylelikle TSE Hazırlık Gruplarının sayısı 15'e inmektedir.

SEÇİMLER :

TSE Teknik Kurulu'na, Genel Kurul'un A ve C gruplarından iki temsilci ve Yönetim Kurulundan görev sürelerini tamamlayan iki üye için seçimler birlikte yapılmış ve oy ayırımı devam ederken gündemin diğer maddeleri görüşülmüşdür.

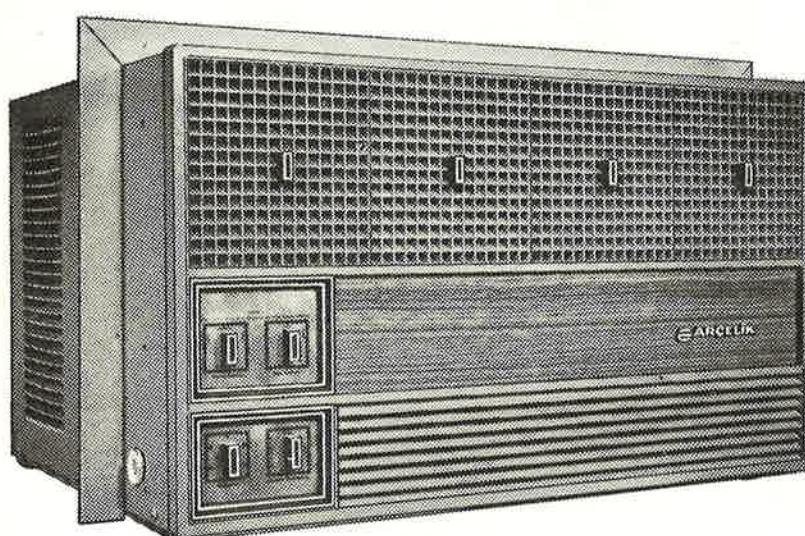
Oylama sonuçlarına göre,
Teknik Kurula, A Grubundan:
İsmet Öztunalı,
Hilmi İsmailoğlu.
C Grubundan:

TSE Yönetim Kurulu Başkan Vekili Prof. Dr. Tarık G. Somer, Faaliyet Raporu üzerinde yapılan eleştirileri cevaplıyor

sicaktan bunalmadan yaşayın...

EVLER, BÜROLAR, OTELLER, HASTANELER,
OKULLAR, MAĞAZALAR, GAZİNOLAR
VE BENZERİ YERLER İÇİN
GEREKLİ HAVA SOĞUTUCU HİZMETİNİZDE !

ARÇELİK KLİMA CİHAZI

- İçerdeki sıcak havayı istenilen derecede otomatik olarak soğutur
- Odadaki nem fazlasını alarak insanların bunalmasını önlər, şevkle çalışmasını ve serinleyerek rahat etmesini sağlar
- Sürekli olarak odanın havasını tazeler
- Cam açmaya ihtiyaç olmadığından daha sakin ve daha temiz bir yaşama ortamı sağlar
- Güzel görünüşü ile odanın dekorunu tamamlar

MONTAJ,
SERVİS
TEŞKİLATIMIZ
TARAFINDAN
PARASIZ
YAPILIR

ARÇELİK
klima cihazı

SERİN HAVA... TEMİZ HAVA

Genel Satıcıları: BEKO TİCARET A.Ş., Tel.: 49 00 39 - BURLA BİRADERLER ve Şs., Tel.: 45 52 00

Genel Kurul müzakerelerini izleyen delegelerden bazıları

İzzet Duru,
Namık Kemal Savun
seçilmişlerdir.

Yönetim Kurulundan görev sürelərini tamamlayan Prof. Dr. Tarık G. Somer ve Prof. Haldun Gürmen'in (yeniden adaylığını koymamıştır) yerlerine yapılan seçimlerde ise,

Yönetim Kurulu asıl üyelikleri-ne:

Prof. Dr. Tarık G. Somer	49 oyla
Prof. Dr. Necmi Tanyolaç	44 »
Yedek üyeliklere de:	
Rüştü Özal	37 »
Mehmet Y. Arıyörük	11 »
Muammer Kocaoğlu	4 »

seçilmişlerdir.

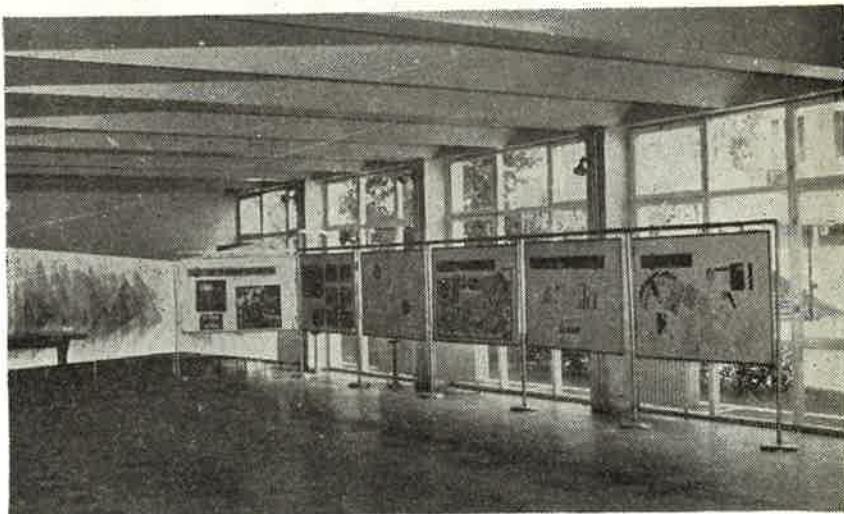
YENİ DÖNEM BÜTÇE VE İŞ PROGRAMI KABUL EDİLDİ

Genel Kurul, daha önce Yönetim Kurulunca hazırlanarak bilgisi-
ne sunulmuş olan 1972-73 dönemi
TSE bütçesi ile iş programını oy
birliği ile kabul etmiştir.

TSE GENEL KURUL'UN YENİ ÜYELERİ :

Ankara Üniversitesi Adana Ziraat Fakültesi, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi, Gemi İnşaatı Fakültesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü; Boğaziçi Üniversitesi Makina Fa- kültesi, Kimya Fakültesi, İnşaat Fakültesi, Elektrik Fakültesi; Tür-

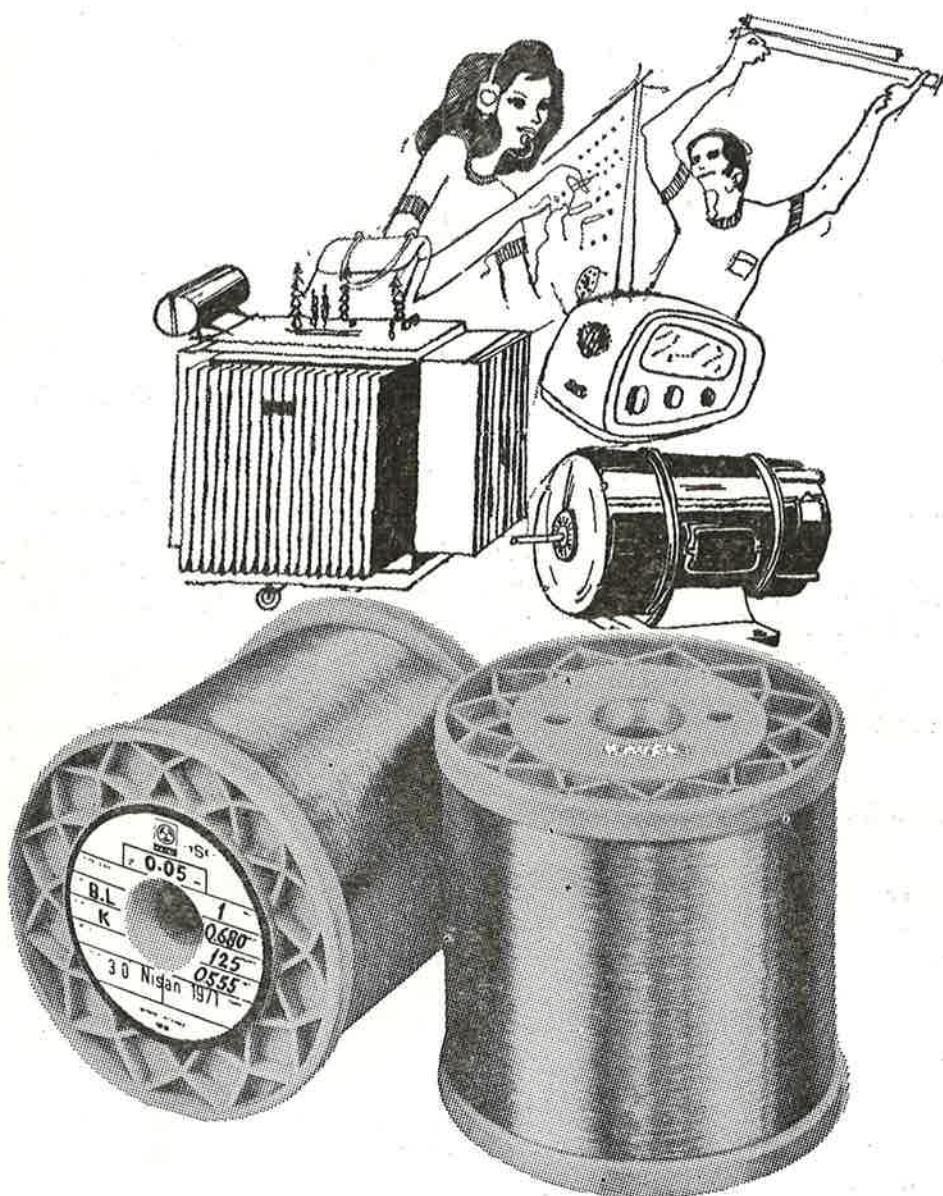
kiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Yapı Araştırma Enstitüsü; Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Meteoroloji Mühendisleri Odası, Fizik Mühendisleri Odası, Petrol Mühendisleri Odası; Bursa Konservecilik Araştırma Enstitüsü'nün A Grubu Temsilci Üyeliğine, Petkim Petrokimya A.Ş. nin B Grubu Üyeliğine, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sağlık İşleri Genel Mü-

XII. Genel Kurul münasebetiyle düzenlenen sergiden bir köşe

Türk Standartları Enstitüsü TSE Kalite Belgesine sahip tek emaye bobin teli Kavel

ADMAR

Transformatörlerde, elektrik motörlerinde, balastlarda, telefon santrallerinin rölelerinde, radyo imalâtında ve otomobil şarj dinamolarında büyük bir çoğunluk

tarafından tercihan kullanılmakta olan KAVEL emaye bobin telleri, kalitesi Türk Standartları Enstitüsü Kalite Belgesi ile tescil edilmiş tek markadır.

Kavel Kablo ve Elektrik Malzemesi A.Ş. İstinye - İstanbul tel: 63 34 00

dürlüğünün de Tabii Üyeliğe dahil sını diler, TSE Organlarına yeni se- Kurulu görev bölümünü şu şekilde
edilmeleri kararlaştırılmıştır. çilenleri kutlarız.

YENİ YÖNETİM KURULU GÖREV BÖLÜMÜ YAPTI

Dilekler bölümünün görüşülmeye-
inden sonra, aynı gün saat 17.00 de
sona eren Genel Kurul çalışmala-
rinin memleketimize hayırlı olma-

XII. Genel Kurul'da yeni seçi-
len iki üyesi ile birlikte aynı gün
ilk toplantısını yapan TSE Yönetim

Kurulu görev bölümünü şu şekilde
yapmıştır.

Başkan: Faruk A. Sünter

Başkan Vekili: Prof. Dr. Tarık
G. Somer

Muhasip üyte: Cemal Üner

Üye: Kâzım Turgay

Üye: Hasan Tahsin Erol

Üye: Prof. Dr. Necmi Tanyolaç

TSE'nin yeni Yönetim Kurulu üyeleri, Enstitümüz holündeki Atatürk Heykeli önünde toplu halde görü-
lüyorlar (Resimde sağdan sola: Kâzım Turgay, Prof. Dr. Necmi Tanyolaç, Muhasip Üye Cemal Üner,
Başkan Faruk A. Sünter, Başkan Vekili Prof. Dr. Tarık G. Somer, Hasan Tahsin Erol ve Genel Sekreter
Velid İsfendiyar)

TÜRK STANDARDLARI

ENSTITÜSÜ ADINA

SAHİBİ VE BAŞYAZARI : FARUK A. SÜNTER

MÜESSESE MÜDÜRÜ : VELİD İSFENDİYAR

GENEL YAYIN MÜDÜRÜ : MUZAFFER UYGUNER

**BU SAYININ SORUMLU
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : İ. TANER BERKÜN**

BASILDIĞI YER

: Türkiye Ticaret Odaları,
Sanayi Odaları ve
Ticaret Borsaları Bir-
liği Matbaası - Ankara

TELGRAF ADRESİ : STANDARD — ANKARA
TELEFON : 17 19 31 - 18 72 40/69
POSTA KUTUSU : 73, Bakanlıklar — ANKARA

İLAN TARİFESİ

Tam sahife 800 TL	1/2 sahife 450 TL	1/4 sahife 250 TL
----------------------	----------------------	----------------------

Kapak içeri ve arka kapak 1000 lira.
İläve renk başına 250 lira fark alınır.

ABONE ŞARTLARI

ADİ POSTA

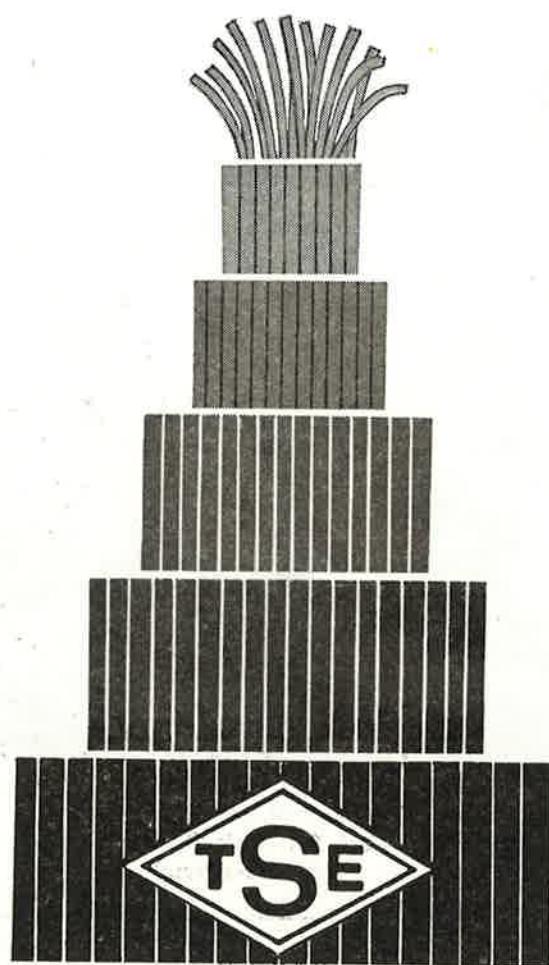
Yıllık	12 Lira
6 aylık	6 Lira
Sayısı	1 Lira

UÇAK POSTASI

Abone bedeline
uçak postası
ücreti ilâve
edilir.

Yazilar, Derginin ve yazarın adı anılarak aktarılabilir.

AJANSTEK

**TESİSAT
YERALTI
TELEFON**

**KABLOLARINDA
KABLOLARINDA
KABLOLARINDA**

TÜRK STANDARTLARINA UYGUN KALİTE GARANTİSİ

Merkez : Okçumusa Cad. 70 - Karaköy - IST. - Telf.: 44 24 52 - 49 35 35
Fabrika : Topkapı, Maltepe Cad. 10/3 - IST. - Telf.: 21 76 22

YILMAZ KABLO

Ajanstek - 72/109 (78)

1971 - 72 DÖNEMİNDE TSE ÇALIŞMALARI

XII. Genel Kurul'a Sunulan Rapordan Özeti

Her yıl olduğu gibi, bu yıl da, Yönetim Kurulu'ca Genel Kurul'a bir rapor sunulmuş ve bir yıllık çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir. Bu rapordan bazı paragrafları aşağıda sunuyoruz :

«Sizlerin de yakından bildiğiniz gibi TSE; millî kalkınmamızın vazgeçilmez temel unsurlarından biri olan standardlaşmanın alanındaki yasal görevlerini, sosyal ve ekonomik koşullarımıza uygun düşeceğim biçimde gerçekleştirebilmek için, daima Genel Kurullarımızın millî ihtiyaçlarını yansitan ilham ve direktiflerine uymayı ilke edinmiş ve bu sayede her geçen yıl üzerine düşeni yerine getirme olanaklarını bulabilmıştır.

Özellikle kuruluş statümüzün tümü ile değişikliği uğradığı ve bu son hizmet yılında karşılaşılan faaliyetlerimizi aksatıcı nitelikteki zorunluklar da aynı tutumla çözümlenmiş ve gün geçtikçe artan işlerimiz, ilgililerin şikayetlerine yer verilmeden yürütülebilmiştir.

Yayınlanmış Türk Standardlarının mecburi yürürlüğe konulmaları bahisinde sorumlu Bakanlıkların yetkilileri ile yaptığımız temaslar etkili olmuş, Enstitümizce yayınlanan ve uzun süreden beri ihtiyacı durumda bekleyen Türk Standardlarının mecburi kılınması hızlandırılmış ve bunların sayıları 250'ye yükselmiştir. Genel Kurul Üyelerimizin temennilerine denk düşen bu işlem millî kalkınmamızda yarar sağlayacaktır.

Yurdumuzdaki standardlaşma ve kalite kontrolu faaliyetlerini daha etkili hale getirmek, koordine etmek ve uygulamaları sıkı bir denetim altında tutmak amacıyla kurulması düşünülen organa ilişkin incelemeler, bu önerinin patronajını yapan Devlet Planlama Müşterliğinin daha sonra «Hazırlanacak bir kanun tasarısı ile standard denetlemesi yapan ve yapması uygun bulunan Bakanlıklar tesbit olunmalı ve bunların bugünkü kuruluş kanun ve yönetmelikleri yeniden ele alınarak boşluklar doldurulmalı, görev ve yetki sınırları iyice belirtilerek denetleme görevi etken olarak Bakanlıklara yerine getirilmelidir.» şeklindeki tebliğati üzerine durdurulmuştur.

Gerek telif eserler halinde ve gerekse ISO Rekomandasyonlarından yarar-

lanılarak düzenlenen Türk Standardlarının, memleketimiz şartlarına gereği gibi uymasına bu dönem daha çok önen verilmiş ve elverişli sonuçlar almıştır.

Normal standard yapma faaliyetlerimizin yanında Hazırlık Grupları ve Laboratuvarlarımızın işbirliği ile ayrıca 7 yerli sanayi mamullü ve tarımsal ürünün orijinal standardları da yapılmış, başka memleketlerin de yararına sunulmuştur.

Hükümetin mecburi yürürlüğe konulmuş Türk Standardlarının uygulanmalarını denetleme görevine yardımcı olacak ve aynı zamanda standardlaşmayı halkımıza benimsetmeye olumlu etkileri dokunacak olan oto-kontrol sistemini yurdumuzda kurma ve yerleştirme çabalamızı verilmiş olmuş, TSE markasını mamullerine koymak isteyen daha 11 firma ile sözleşme yapılmıştır. Bundan başka formaliteleri tamamlamakta bulunan yeni müracaatlar da vardır.

TSE'nin temel görevi olan standard hazırlama çalışmaları yanında, bazı özel sektör kuruluşları geliştirecekleri mamuller veya kuracıkları laboratuvarlar için bilgi, doküman ve ön projeflasıkları istemiş ve Enstitümüz bunlara yeterince yardımında bulunduğu gibi yararlanabilecekleri kaynakları da göstermiştir.

TSE, millî ekonomimizin gelişmesinde özel yeri olan konuları millî kalıma planımızın öngördüğü priorite sırasına göre Genel Kurulu tarafından tesbit ettiği ve standardlaştırdığı için 1972 yılı İcra Programında TSE'ye yeni bir standardlaşdırma görevi verilmiş, durumunu geliştirecek ve fonksiyonunu güçlendirecek yön ve tedbirleri gösterilmekle yetinmiştir.

Açıklanan nedenle, günümüzdeki dönemde iş programına alınan konular, Enstitümüzde, standartizasyonla ilgili kuruluşların geniş çapta katılmaları ile toplanan Danışma Kurulunda tartışılmış, ayrıca dönem içinde resmi ve ö-

zel sektörden gelen istekler de gözönünde tutulmuştur. Bu suretle Genel Kurul Üyelerimizin iş programının tesbiti konusundaki tavsiyeleri de yerine getirilmiş olmaktadır.

Türk Standardlarının satışlarında ve hizmet karşılığını ödeme kaydı ile özel sektörden gelen standard yapma isteklerinde dikkati çekcecik bir seviye bulan gelişmeler, milletimizin standardlaşma alanında attığı yeni ve ileri bir adıma olarak kabul edilebilir.

Standard Çalışmaları

Standardlaştırma İle Gerçekleştirilen Yararlar :

1) Resmi sektör, Türk Standardlarının uygulanmasındaki denetleme görevinin yapılmasıyla laboratuvarlarıdan yararlandığı gibi, kendi görevleri yönünden ivedi olarak istediği standardları TSE'ye hazırlatmakta ve bitti tarafından yayınlanmış Türk Standardlarını mecburi yürürlüğe koyma işini tez-leştirirken, öte yandan satın aldığı mallarda standardlarımıza uygun olana öncelik tanımaktadır.

2) İhracatımızın başında gelen tariim ürünlerini ile memleketimizde yeni kurulmuş modern sanayi mamullerinden ihrac eğilimi gösterenlerin, dünya piyasalarının da isteklerini karşılayabilecek biçimde standardlaştırmaları, bu dönemde ileri ve yaygın bir aşamaya ulaşmıştır.

3) Milletlerarası standard kuruluşlarının üzerinde çalışıkları konular da harcanan çabalardan, yerli mallarının dış piyasalarda değerlendirilmeleri kolaylaştırılmış ve böylesi dolaylı bir yoldan millî ekonomimize hizmet edilmiş olmaktadır.

Yine bu faaliyetin bir gereği olarak TSE, yurt içinde ve yurt dışında standardlaştıran konuların üretici, imalatçı, tüketici ve ihracatçıları ile ilişkilerini sıklaştırmış ve sırasında ortaya koyduğu görüşleri ile varlığını bunlara kabul ettirmiştir.

Türk Standardlarını Hazırlayan Organlar ve Faaliyetleri :

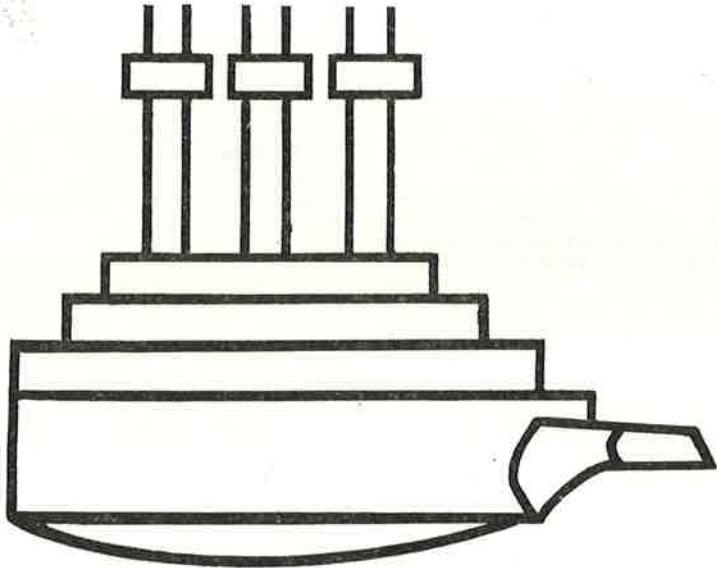
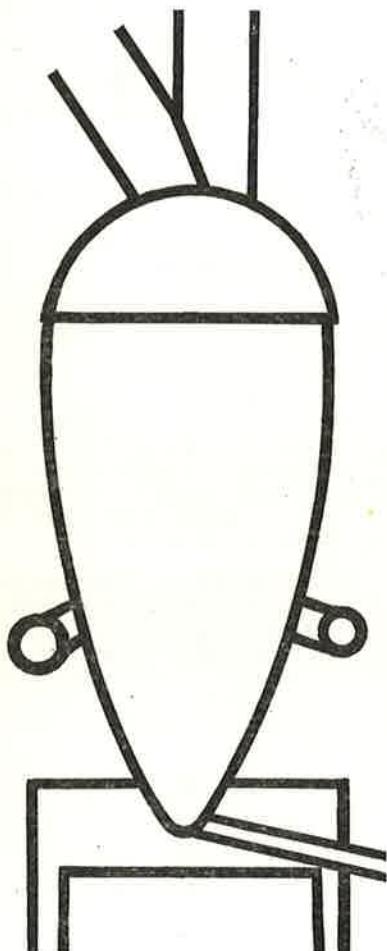
Millî ekonomimizi etkileyeceği şüphesiz olan her Türk Standardını, o ko-

RefrakteR

N. SİRMAN ve ORT. Komandit Şirketi

ATEŞE ve ASİTE MUKAVİM MALZEME İMALÂTİ

Kupol ocakları için tamir malzemesi
Pota harçları-Ark ocakları için
bazik karakterli tamir
malzemesi (Manyezit harcı)
Silis harçları-Asit harçları
Şamot harçları-Sifon Masse
Ateş betonu-Ateş cimentosu
Bentolit kömür tozu
Granüle grafit.

İLANÇILIK

Rıhtım Cad. Veli Alemdar han Kat 4 No.5/6 Karaköy
Tel: 44 26 38 - 49 50 63 Telg: Refrakter-Karaköy

nuda yetişmiş ve uzman elemanlardan kurulmuş Teknik Komite ve Hazırlık Gruplarınaaptırmak, TSE'nin öteden beri üzerinde israrla darduğu ve uygunladığı çalışma ilkelerindendir.

Bunun içindir ki, son yıllarda özlilikle sanayileşme alanında önlâna gelen elektronik makina ve malzeme ile petrol, petrokimya ve ormancılık ürünleri standardlarının güvenle hazırlanmasını sağlamak ve resmî sektörde gelen müraacaatlar nedeniyle ihtiyaç duyulan harita standardlarını yapmak üzere, geçmiş Genel Kunullarımızın tasvipileri ile 5 yeni Hazırlık Grubu kurulmuş, faaliyete geçirilmiştir.

Ötedenberi süregelen standard hazırlama faaliyetlerimiz normal seyrini korumuştur. Yalnız son aylar içinde Resmî Gazete'de yayınlanan standardları mecburi yürürlüğe koyma karname melerinin birbirini izlemesi ve bunları yürütmekle görevli Bakanlıkların denetleme işine daha çok önem vermesi, üretici ve sanayicileri etkilemiş, uygulamalarda çıkan güçlükler nedeniyle tadil tekliflerinde bulunmaya ve aynı zamanda hazırlanma sahfasındaki standardlar hakkında TSE'nin kendilerinden istediği müthalâlarda daha titiz ve işbirliği anlayışı içinde davranışına sevk etmiştir.

Açıklanan tutum, bir yandan da tadil edilecek bazı standardların, tümü ile revizyondan geçirilmelerini gerektirdiği için TSE'nin hizmet yükü ağırlaşmıştır. Bazı hallerde aynı konu için TSE Merkezinde bütün ilgililerin katılımları ile 2-3 toplantı yapıldığı olmuştur; İnsan ve Yük Asansörleri, Lifli İssi ve Ses Yalıtma Malzemeleri, LPG Tüpleri, Oluklu Mukavvalar ve Oluklu Mukavva Kutuları, Örme İç Çamaşırıları, Zeytinyağı ve Bitkisel Yağlar bu konuda verebilecek bazı örneklerdir.

Dönem içinde bu zorunluklar altında 25 standard tadil edilmiş ve 6 standard tamamen yeniden hazırlanmıştır.

Bu arada Ticaret Bakanlığının 26. 1.1972 tarih ve 14084 sayılı Resmî Gazette'de, kara nakış araçlar ampullerinin TSE'ce verilecek, standartlarına uygunluk belgesiye yurda ithâl olunabileceklerini ilân etmesi, beslenen güvenin bir ifadesi olup, bu hizmet geçiktirilmeden yürüttülmektedir.

Bu yeni uğraşların standard hazırlama faaliyetlerimiz üzerindeki etkilerini Sayın Genel Kurul Üyelerimiz tâdîr edeceklerini ve çalışmalarımızı ona göre değerlendireceklerini umduğumu zu arzederiz.

Laboratuvar Hizmetleri

Laboratuvarlarımız; her faaliyet döneminde eksiklerinin en iyi alet ve cihazlarla tamamlanmalarına harcanan çabalar sayesinde yerli sanayimizi târim işletmelerine üretimlerini geliştirmede esaslı hizmetler yapabilecek bir nitelik kazanmış durumdadır.

Laboratuvarlarda görevli elemanlarımız da çeşitli dallarda yoğunlaşarak süregelen çalışmaların sağladığı bilgi ve el alışkanlığı ile işlerinde günden güne uzmanlaşmakta ve standardizasyon faaliyetlerine katkıları artmaktadır.

Böyleslikle laboratuvarlarımız, yurtta ve ticaret ilişkilerimiz bulunan dış piyasalarda varlıklarını duyurma ve ta ntma yoluna girmiştir denebilir.

Ancak, hizmet olanaklarını genişleten bu elverişli koşullara rağmen laboratuvar elemanlarını yeterli sayıya çıkaracak bir yardım alınmadığı için, kadro darlığından gelen sıkıntılardan giderilemediğine burada tekrar ve üzülerek dejinmek isteriz.

Yine bu yüzden TSE Markamızı kullanmak isteyen bir kısım firmaların dileklerini yerine getirememek zorluluğu ile karşı karşıya gelmiş bulunuyoruz.

Elektrik Grubu Laboratuvarları :

1971 - 1972 döneminde Elektrik Laboratuvarlarımız :

— Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından gönderilen mamüllerin standardlarına göre muayene ve deneylerini yapmış,

— Mamüllerinde TSE Standarda Uygunluk Markasını kullanma izni isteyen kuruluşların imalât tesislerini, laboratuvarlarını ve imalât ile teknik eleman ve olanaklarını yerlerinde inceledi ve daha önce bu izni almış olanların standardlarına göre imalât yapıp yapmadıklarını zaman zaman denetlemiştir,

— TSE iş programındaki standardları hazırlayan İhtisas Kurullarına bilgi vermek ve gerçeklikçe çalışmalarına katılmak suretiyle yardımlarda bulunmuştur.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından Bölge Müdürlükleri kanalı ile gönderilen çeşitli tipte yalıtılmış iletken ve kablolar, elektrik ampulleri, kurşunlu akümülatörler ve elektrik prizleri Türk Standardlarına göre muayene ve deneylerden geçirilmiştir.

Karayolları Genel Müdürlüğü'nden gönderilen kurşunlu akümülatörler ile Ankara Cumhuriyet Savcılığının gönderdiği elektrik anahtarlarının, standartlarına uygunluk yönünden muayene ve deneyleri yapılarak raporları verilmiştir.

Motorlu kara taşıt araçlarında kullanılan kablolarla ait standard tasarıısı,

PVC ile yalıtılmış 15 kV'luk Y tipi enerji kablolarına ait standard tasarıısı,

Polietilenle yalıtılmış telefon kablolarına ait standart tasarılarının hazırlanmasında Elektrik ve Elektronik Hazırlık Gruplarının çalışmalarına yardımcı olmuş ve bu standartlara ait kablolardan numuneleri üzerinde laboratuvar de-

neyleri yapılarak alınan sonuçlar ilgili raportörlere tevdi edilmiştir.

İçinde Elektrik Anahtarları, Yalıtılmış İletkenler ve bu iletkenlerin de neye metotları, Bakır İletkenler, Termoplastik ve Lastik Yalıtkanlı Y - Kabloları, v.b. standartların revizyon çalışmalarında laboratuvarlarımızın görüşleri tesbit edilerek ilgili Hazırlık Gruplarına bildirilmiştir.

Kimya ve Malzeme Grubu Laboratuvarları :

Kimya ve Malzeme Grubu Laboratuvarlarımızın 1971 - 1972 dönem faaliyetleri aşağıda özetlenmiştir :

I — TSE Markasını Kullanma İstekleri :

TSE Standarda uygunluk markasını mamüllerine koyma izni isteyen firmaların talepleri üzerine, yerlerine gidilerek kuruluş ve teşkilatları, imalât sekilleri ve bunları kontrol olanakları incelenmiş, mamüllerinden numuneler alınmış bunlar laboratuvarımızda dâyandıkları standartlarda belirtilen muayene ve deneylerden geçirilmiş aranın özelliklerde bulundukları anlaşıldığından her şirkete kendilerine mamüllerinde TSE Markasını kullanma yetki si tanınan sözleşmeler yapılmıştır.

— Daha önce TSE Markasını kullanma izni verilen 15 firmaların mamüllerinden alınan numuneler üzerinde de periyodik muayene ve kontroller yapılmıştır.

II — Mecburî Yürürlüğe Konulan Türk Standardlarının Uygulanmasına İlişkin Muayeneler :

Özelliklerinin tesbiti isteği ile laboratuvarlarımıza gönderilen bazı numune mamüller, standartlarında belirtilen muayene ve deneylerden geçirilerek raporları ilgili mercilere verilmiştir.

III — Laboratuvar Çalışmalarına Dayanılarak Hazırlanan Standardlara Katkılar, Araştırmalar :

— «Kulaklı Traktör Pijlukları İçin Uç Demirleri» standartının hazırlanmasında, çeşitli yerli ve yabancı menşeli üç demirleri üzerinde araştırmalar yapılmış ve sonuçları ilgililere duyurulmuştur.

— «Oluklu Mukavvalar ve Oluklu Mukavva Kutuları» standart tasarısı bu dönemde olağanüstü, yeniden çeşitli numuneler üzerinde laboratuvar ve literatür çalışmaları yapılmış Türk Standardı olarak kabul edilmiştir.

IV — Millî ve Milletlerarası Standartlar Hakkında Müthalâller :

— «Kestane» standart tasarısında rutubet tayıni için verilen metot, laboratuvarımızda yapılan deneylerle genişletilerek ilgili Hazırlık Grubuna bildirilmiştir.

Pis su tesisatında

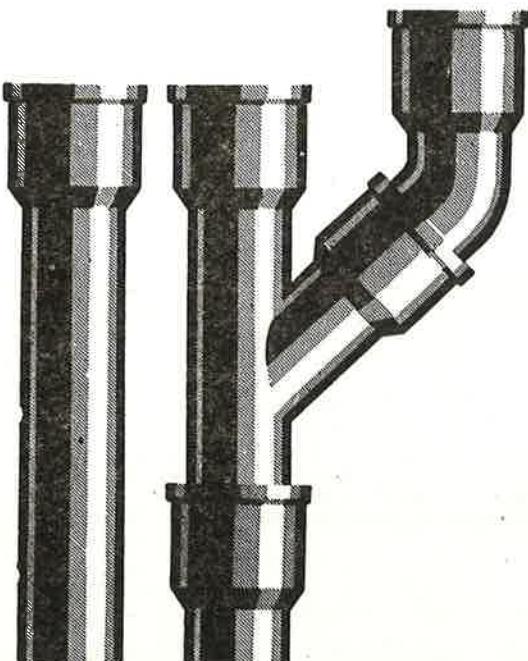
ölümsüz malzeme

Bayındırılık Bk. Sıhh. Tesis. Keşif ve
şartnamesinde 71 a kod numarası

Türkiye Makine Mühendisleri
Odasının "Kalite Belgesi" ni haiz

Önemli nitelikleri:

- * KATİYYEN YANMAZ
- * TERLEMEZ
- * KOKU YAPMAZ
- * SAĞLAM
- * UCUZ

BİK ASBEST
SANAYİ ve Tic. Ltd. Şti.

Merkez: Unkapanı C. 33-Küçükpazar - İstanbul

Telefon: 26 81 30-31-32 Telgraf: BİKASBESTOS

Ankara Şubesi: Rüzgârlı S. Hırdavatçılar Çarş. No. 4

Telefon: 106908 - 1177 29

— «Alkil Aril Sulfonat Tipi Sente-tik Deterjanlar» standardının revizyonu ile ilgili olarak hazırlanan mütlâamız Hazırlık Grubuna iletilmiştir.

— «Yazı Makinası Şeridi» standard tasarışı hakkında laboratuvar deneyleri sonucu mütlâamız ilgili Hazırlık Grubuna iletilmiştir.

— ISO tarafından hazırlanan «Polivinil Klorür ve Polietilen Borular» standard tasarışı ile endüstride kullanılan formaldehitte kül, demir, ağır metaller, asitlik, inorganik klorür, i-norganik sülfat tayinine ait standard tasarıları incelenerek, görüşlerimiz bildirilmiştir.

V — **Resmî ve Özel Sektörün, Satınalmalarında İstedikleri Özellik Tayinleri üzerinde de yoğun Çalışma Yapılmıştır.**

Dış İlişkilerimiz

MİLLETLERARASI STANDARD-ZASYON TEŞKİLATI

(International Organization for Standardization - ISO)

Üyelik adıati yeniden ayarlanmış, üye sayısı 55'e yükselsmiş muhabir üye sayısı 14 olarak kalmıştır.

ISO Rekomandasyonlarının adı «Uluslararası Standard» şeklinde değişti-rilmiştir. Bunların sayıları son yılda çıkarılan 238 tane ile birlikte 1680'i bulmuştur. Bugün faaliyyette bulunan Teknik Komite sayısı 146'dır.

Kalkınmakta olan memleketlerde standardizasyonun geliştirilmesine önem vererek bu amaçla DEVPROM adı altında bir özel Komite kurulmuştur.

Üzerlerinde çalışan konulardan Enstitümüze gelen 560 ISO Standardı tasarışı hakkında Hazırlık Gruplarımızla ilgili resmi ve özel sektörden alınan görüşler ISO Merkez Sekreteryasına u-laştırılmıştır.

— ISO Konseyinin 20 - 22 Eylül 1971 tarihlerinde yaptığı çalışmalarla Başkanımız Faruk A. Sünter ile Genel Sekreterimiz Veli İsfendiyar ve aynı tarihlerde Sertifikasyon Komitesinin toplantılarına katılmak için Cenevre'de bulunan Mevzuat Hazırlık Grubu Başkanı Vekillerinden Muzaffer Uyguner katılmışlardır.

ISO faaliyetlerinin ve dış ilişkilerinin görüşüldüğü toplantılar «Tarım Alanında İzlenecek Politika» tesbit edi-lirken görüşlerimiz ortaya konulmuş ve yararlı olmuştur.

— Seçilmiş olduğumuz ISO Sertifi-kasyon Komitesinin, 17 Eylül 1971 ve 21 - 22 Ocak 1972 tarihlerindeki toplantılarında Enstitümüze Muzaffer Uyguner temsil etmiş ve bu çalışmalarda «Standardlara Uygunluk, Kalite Kontrol Sistemleri, Avrupa Standardlarını ve Kontrol Sistemlerini Birleştirme» konuları gibi önemli hususlar incelenmiştir.

— Standardizasyonun bilimsel ve teknik ilkelerini inceleyen «STACO»

Daimî Komitesinin, 13 - 15 Eylül 1971 tarihindeki toplantılarına Başkanımız Faruk A. Sünter katılmıştır.

Standardizasyonla mevzuat arasındaki ilişkiler, terminoloji ve matematiğin standardlara uygulanması, görüşülen başlıca konular olmuştur.

— ISO'da yeni kurulan «Yer Dösemeleri» Teknik Komitesinin 4 - 6 Mayıs 1971 tarihlerinde yaptığı ilk çalışmada Enstitümüze Kaleflex Yer Dösemeleri Sanayii A. Ş. den Dr. Yük. Müh. Süleyman Bodur ve Yük. Müh. Ertan Özyalçın temsil etmişlerdir.

— 126 Numaralı «Tütün ve Tütün Mamulleri» Teknik Komitesinin 5 - 8 Ekim 1971 tarihleri arasındaki çalışmalarında Enstitümüze adına Tekel Enstitülerü Müdürlüğü'nden Sadiye Enercan aslı üye sıfatı ile hazır bulunmuştur.

Önemli bir ihraç malı yapmak istedigimiz sigaralarla bunların yapımlarında kullanılan tütün ve sigara kägidünün özelikleri üzerinde geçen çalışmalardan yararlanılmış ve bu arada yaprak tübünlere için de bir Teknik Komite kurulması görüşümüz, olumlu karşılaşmış, teklif şeklinde sunulması kararlaştırılmıştır.

— 67 Numaralı «Petrol ve Tabii Gaz Enerdüsürisinde Materyal ve Ekipman» Teknik Komitesine bağlı Alt Komitelerin 14 - 17 Eylül 1971 tarihleri arasında toplantılarında Enstitümüze Petrol Hazırlık Grubu Başkanı Ünal Artun temsil etmiştir.

Burada petrol hatları ve borularına ait milletlerarası standardlar hakkında yakın bilgi alınmıştır.

— 23 Numaralı «Ziraat Makinaları ve Traktörler» Teknik Komitesine bağlı Alt Komitelerin 24 - 28 Ocak 1972 tarihleri arasında yaptıkları ilk çalışmalarla Enstitümüze adına Türkiye Ziraat Donem Kurumlarından Ekrem Ince ile Kurumun Adapazarı Fabrika-sından Yaşar Kanat katılmışlardır.

— 17 Numaralı «Çelik» Teknik Komitesine bağlı Alt Komitenin 25 - 27 Nisan 1972 tarihleri arasındaki toplantılarında Enstitümüze adına Ereğli Demir Çelik Fabrikaları A.Ş.'den Çağatay Vanlı ve Atilla Baybora bulunmuşlardır.

Soguk haddelenmiş teneke ve kaplamasız saç özellikleri ile deney metotları, görüşülen konular arasındadır.

— 55 Numaralı «Orman ve Orman Ürünleri» Teknik Komitesine de Enstitümüze, giderleri Orman Bakanlığından karşılaşmak kaydı ile aslı üye olmuştur.

MİLLETLERARASI ELEKTROTEKNİK KOMİSYONU

(International Electrotechnical Commission - IEC)

Kuruluşun 41 üyesi vardır. Son yıllarda hazırlanan 105 tane ile birlikte standard sayısı 480'i bulmuştur. Faal Teknik Komitesi 67 tanedir.

Bu dönemde Enstitümüze geçen 310 standard tasarısı hakkında Hazırlık Gruplarımızdan ve Enstitü dışındaki ilgiliilerden aldığımız görüşler Merkez Bürosuna bildirilmiştir.

— 9 - 19 Haziran 1971 tarihleri arasında yapılan Konsey, Genel Kurul ve bazi Teknik Komitelerinin toplantılarında memleketimizi ve Enstitümüze Yönetim Kurulu üyelerimizden Prof. Haldun Gürmen, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından Ali Galip Mutdoğan ve Turgut Sunkar, Boğaziçi Üniversitesi'nden öğretim üyesi Dr. Sabih Tanrısal ve Türkiye Elektrik Kurumundan Ramazan Doğramacı temsil etmişlerdir.

Adı geçen toplantıda güç transformatörleri, elektrik kesicileri, yüksek gerilim teçhizatı, evlerdeki elektrik teçhizatının emniyeti konuları incelenmiş tir.

— 54 Numaralı «Ev Tipi Soğutma ve Havalandırma Cihazları» Teknik Komitesinin 17 - 18 Nisan 1972 tarihlerindeki çalışmalarına Enstitümüze adına Profilo Müessesesinden Elektrik Yük. Müh. Fahrı Gülbüm katılmış, eritme, kompresörler, hermetik kompresörler de motorların elektriksel yalıtımı için sınıflandırma deneyleri ve eritme takımları deneylerine ilişkin standard tasarıları görüşülmüştür.

— 21 Numaralı «Aküümülatörler» Teknik Komitesinin 27 Nisan 1972 tarihinde yaptığı toplantıda Enstitümüze temsil EAS Ebonit ve Aküümülatör Sanayii A.Ş. den Tayfur Altay bulmuştur.

Cer Aküümülatörleri ve starter aküümülatörleri, konuşulan başlıca konular olmuştur.

19 - 21 Haziran 1972 tarihinde Ensti-tümüze toplantıması kararlaştırılan 35 Numaralı «Kuru Pil ve Bataryalar» Teknik Komitesi için şimdiden gereklî hazırlıklara başlanmıştır. Bu konuda yardımını gördüğümüz BEREC, TUDOR VE PERTRIX Şirketlerine teşekkürlerimizi sunarız.

İKTİSADI İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLATI

(Organization for Economic Cooperation and Development - OECD)

Milletlerarası standardların meyve ve sebzelerle uygulanmasına ilişkin OECD planından sorumlu hükümetler temsilcilerinin 15 - 18 Haziran 1971 tarihlerinde yaptıkları toplantıda Paris Ticaret Müşavirimiz Sadun Etensel gözlemci sıfatı ile bulunmuştur.

Bu çalışmalarında, yaban mersini, bayır turpu, sarımsak, rezene (arap saç), pirasa ve ahududu standardlarının da OECD planı kapsamına alınması kararlaştırılmış, domates standardı re-vizyonundan geçirilmiş, meyve ve sebzelerin ambalaj ve taşıınma sorunları, özelikleri üzerinde durulmuştur.

AVRUPA EKONOMİK KOMİSYONU
(Economic Commission for Europe - ECE)

Tarım ürünleri ticaretindeki uygulamalarda uzman grubun 22-25 Haziran 1971 tarihlerinde yapılan çalışmalarında, memleketimizi Ticaret Ataşesi Muhittin Demiröz temsil etmiştir.

Burada sebzelerin milletlerarası ticaretinde uygulanması gereklilik genel kurallar, mehil, haberleşme, sözleşmelerin geçerliği, ön anlaşmalar, zaman terimleri, taşıma araçlarının seçimi, yükleme yollama, gecikme, giriş ve çıkış formaliteleri ile satıcıların verecekleri bilgiler kararlara bağlanmıştır.

—ECE Standardlarını yürütmekle görevli hükümler yetkililerinin 9 10 Eylül 1971'de yaptığı toplantılar memleketimizi ve Enstitümüzü temsilen Başkanımız Faruk A. Sünter katılmıştır.

Adı geçen toplantılarda; milletlerarası standartizasyon kapsamına öncelikle girecek sektörler ve mallar listesi ele alınmış, kamu güvenliği, insan sağlığı, tüketicinin korunması ve milletler arası ticaretin geliştirilmesi sorunları ve ortak anlaşmaya bağlanmaları yönünden tartışmalar yapılmıştır.

— «Bozulabilir Maddelerin Standartizasyonu» Grubunun 4-8 Ekim 1971 tarihleri arasında yaptığı çalışmalarına Enstitümüz adına Prof. Sabahattin Özbek katılmıştır.

Turfanda ve tohumlu patatesler, kuru ve kurutulmuş meyveler, ceviz içi ve bademlerde kusurlar, meyve sulanı, çabuk dondurulmuş besinler, kavun ve rulent, toleranslar, markalama bozulabilir maddeleri taşıma konuları üzerinde geçen görüşmelerden yararlı bilgiler alınmıştır.

— Standardizasyonu yürütmekle görevli hükümet yetkililerinin katıldığı 17-21 Ocak 1972 tarihleri arasındaki toplantıya Enstitümüzden Başkan Faruk A. Sünter, Ziraat Hazırlık Grubu Başkanı Hasan Tahsin Erol ve Mevzuat Hazırlık Grubu Başkan Vekillerinden Muzaffer Uyguner katılmışlardır. Çevre Daimi Ticaret Konseyi Müşavirlerinden Muhittin Gürbüz de toplantıları izlemiştir.

Görüşmelerde standardizasyon konusunda alınmış tedbirler, mevzuat ve sertifikasyon ayrılıklarından doğan dış ticaret güçlüklerinin kaldırılması, standartizasyon öncelik durumları incelenmiş ve hazırlanan listeler onaylanmışdır.

Heyetimizin önerisi üzerine; milletlerarası alanda, aynı konuda birbirleyle gelişen standartlar bulunması halinde, bunlardan hangisinin bütün memleketlerce uygulanabilecek niteliklerde olduğunu tesbit etmek amacıyla Avrupa Ekonomik Komisyonu yönetiminde bir «yüksek organ» kurulması kabul edilmiştir. ECE Sekreteryası, ilgili kuruluşlarla danışma toplantıları yaparak milletlerarası standartizasyonun gelişmesini hızlandıracaktır.

FAO/WHO GIDA KODEKSİ KOMİSYONU

(FAO/WHO Codex Alimentarius Commission - FAO/WHO CODEX)

İşlenmiş Meyve ve Sebzeler Kodeks Komitesi'nin 7-11 Haziran 1971 tarihlerinde yapılan toplantısında Washington Ticaret Ataşemiz Özger Akat gözlemci olarak bulunmuştur.

Bu çalışmalarda, besin maddelerinin analiz ve örnekleme metodları, konserve ve mandalın, armut, domates salçası, yeşil bezelye ile kuru üzüm, reçel ve marmeladalar üzerindeki standard çalışmalar gözden geçirilmiş, gereklilik kararlar alınmıştır.

KALKINMA İÇİN BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI

(Regional Cooperation for Development - RCD)

Kuruluşa üye memleketler IEC'nin 37 numaralı döner elektrik makinaları standarı ile ISO'nun 58, 213, 216, 229, 230, ve 269 sayılı milletlerarası standardları ortak standard olarak kabul etmişlerdir.

Yine bu memleketlerin Standard Enstitüleri arasında 13 Mart 1972 tarihinde Karaçi'de yapılan toplantıya Enstitümüz Yönetim Kurulu Başkanı Vekili Prof. Dr. Tarık G. Somer katılmıştır.

Iran, Pakistan ve Türkiye Standard Enstitüleri temsilcilerinin katıldıkları bu toplantıda :

— RCD sanayi faaliyetlerinde etkili standartizasyon konusunda bir Sekreterya kurulması ve üye memleketlerin buna 2 veya 3 yıl süre ile seçecikleri bir temsilci ile katılmaları, Merkezinin de Tahran'da olması kararlaştırılmıştır.

— RCD ortak standardlarının ISO' dan aynen alınmak suretiyle hazırlanmaları uygun görülmüştür.

— TSE'ce kabul edilen ISO standartlarını Iran ve Pakistan da kabul lendifiklerini belirtmişlerdir.

— İleride kabul edilecek ISO standartlarının seçilmesinde RCD ticaret faaliyetlerini ilgilendiren konulara öncelik tanımamasında fikir birliğine varılmıştır.

— Pakistan; ortak standartlar olarak lokomotif, yük ve yolcu vagonları, ultramarin, banknot kağıdı, ambalaj malzemesi, torna, freze ve rulman konularına öncelik tanımmasını önermiştir.

— İran ve Pakistan, Türkiye'nin ISO Standardlarından büyük ölçüde yararlanması memnuniylukla karşılaştıklarını açıklamışlardır :

Pakistan'ın da, Türkiye ve İran gibi metrik sistemi kabullenmesinin zorunlu olduğuna işaret edilmiştir.

MİLLÎ STANDARD ENSTİTÜLERİ İLE İLİŞKİLERİMİZ

Geçen dönem özellikle Güney Afrika, İsrail, Hindistan, Pakistan ve Nijerya Standard Enstitülerinin hazırladıkları tasarıları mütlaka için Enstitümüzze göndermeye gelenek haline getirmiş bulunmaları nedeniyle, aramızdaki iş birliği daha yakın ve verimli olmuş, bunlara görüşlerimiz iletilmiştir.

Bu arada kuruluş yıldönümümlerini kutlama törenlerine çağrılmak nezaretin gösteren İtalya, Güney Afrika Birliği, Macaristan ve Hindistan Enstitülerinin törenlerine de kendi olanaklarıımız ölçüsünde katılmış bulunuyoruz.

Teşkilât - Eğitim - Mevzuat

I — Teşkilât :

Enstitümüzün 1971 - 1972 faaliyet dönenindeki personel işleri aşağıda arzolunmuştur :

TSE Genel Kurulunca kabul olunarak 23.6.1971 günü Resmi Gazetede yayınlanmak suretiyle yürürlüğe giren TSE Personel Yönetmeliğinin ikinci maddesine dayanılarak TSE'de ve ona bağlı işyerlerinde, her kademedede hizmet görecek işçilerin :

a) İşe alınma ve çıkarılma şartları,

b) Tarafların hak ve vecibelerini,

c) İş düzeni ve çalışma şartlarını, tesbit maksadı ile hazırlanan TSE Hizmet Akdi ve TSE Tipi Hizmet Akdi Talimatı kabul edilerek 23.6.1971 tarihinde yürürlüğe konulmuştur. Bu yönetmeliğin gereği olarak 30 Haziran 1971 tarihinde TSE'de bulunan işçilerimizin her biri ile hizmet akdi imzalanmıştır.

II — Eğitim :

1) 7-28 Haziran 1971 tarihlerinde Berlin'de yapılan «Standardizasyon ve Elektrik Alanındaki Uygulaması» konulu Uluslararası Seminerde Enstitümüz, Elektrik Hazırlık Grubu Üyelerinden Ayhan Erkan temsil etmiştir.

2) Hollanda Hükümetince, Rotterdam'da 1.8.1971 - 25.12.1971 tarihleri arasında düzenlenen «Kalite Kontrolu» Kursuna, TSE Kimya ve Malzeme Labaratuvarlar Müdürü Yardımcısı Güngör Uysal katılmıştır.

3) TSE ve Küçük Sanayii Geliştirme Merkezi Gaziantep Pilot Projesi Müdürlüğü'nün işbirliği ile Gaziantep'te 25 - 28 Ekim 1971 tarihlerinde «Küçük Sanayide Standardizasyon» semineri yapılmıştır.

4) Ocak 1972 tarihinde Ankara'da düzenlenen «Türkiye'de UNIDO Faaliyetleri» konulu Uluslararası Seminerde TSE'den Dış Münasebetler Müdürü Uluer Bilgen ile Yayın ve Tanıtma Müdür Yardımcısı Galip Atakan katılmışlardır.

5) Dış Münasebetler Müdürü Uluer Bilgen geçen dönem katıldığı Japonya'daki Standardizasyon konulu kursu, orada 6 ay kalmak suretiyle bu dönemde tamamlamış ve görevi başına dönümşüştür.

6) T. Bilimsel ve Teknik Araşturma Kurumu Dokümantasyon Merkezi (TÜRKOK) tarafından 29 Mart - 28 Nisan 1972 tarihlerinde Ankara'da düzenlenen «Dokümantasyon» Kursu'na Dış Münasebetler Müdürlüğü Bölüm Şefi Seven Bige Sarac katılmıştır.

Enstitümüz Genel Sekreteri Veliid İsfendiyar ve Dışmünasebetler Müdürü Uluer Bilgen, bu kursta birer tebliğ vermişlerdir.

III — Mevzuat :

Bu dönem TSE iç yapısında meydana gelen değişiklikler nedeni ile :

- 1) Personel Yönetmeliği
- 2) Sicil Talimatı
- 3) Disiplin Talimatı
- 4) Alâmeti Farika Talimatnamesi
- 5) Yemek İşleri Talimatı

İlgili kanunlara ve Genel Kurulumuzun direktiflerine göre yeniden düzenlenmiş ve yürürlüğe konulmuştur.

Yayın ve Tanıtma

A — YAYIN :

I — Türk Standardları :

a) Baskı :

Çalışma döneminde içinde ve daha önceki dönemde Teknik Kurulun kabul ettiği yeni standardlardan 150'sinin baskaları tamamlanarak satış ve dağıtıma geçilmiştir.

Bastırılan standardlar sayısında, geçen döneme oranla % 36 bir artış olmuştur.

İyice revizyondan geçirilen 12 ve mevcutları tükenen 12 standardın ikinci veya onu izleyen baskaları tamamlandı.

b) Satış ve Dağıtım :

Türk Standardları satışında bu yıl yeniden önemli gelişmeler kaydedilmişdir. Dönem sonu satış tutarımız, geçmiş yıllara oranla rekor seviyeyi bulmuştur.

II — Standard Dergisi :

Aylık yayın organımız Standard Dergisi, 1971 sonunda 10'uncu yayın yılını tamamlamıştır. Geçen süre içinde dergi hem triptik, hem içindeler ve basılı, kâğıt kalitesi yönlerinden sürekli bir gelişme göstermiştir.

Dergide yine bu 10 yıl içinde standardlaşma ile ilgili :

116 Başmakale

451 Makale

67 Sohbet yazısı

1155 Haber

128 Portre

213 Yeni standardları tanıtmaya yarısı çıkmıştır.

Böyleslikle TSE ve standartizasyonu tanıtmaya görevinin yerine getirilmesine çaba harcanmıştır.

III — Türk Standardları Kataloğu:

Standard satışlarımızdaki gelişmeyi, büyük ölçüde ücretsiz olarak dağıtılan yıllık talogramuza borçlu bulunmaktayız.

Nitekim, geçen yıl bastırılan 7500 katalog tamamen dağıtılmış; bu yıl da yeter sayıda bastırılmıştır.

IV — Başka Yayınlar :

TSE'nin geçmiş dönemlerde yayınladığı kitap ve broşürlerin dağıtımını bu dönemde sürdürmüştür.

B — TANITMA :

Standardlaşmanın gerekliliği yanın da Enstitümüzün hizmetlerini yurt dışında yaymak ve tanıtılabilmek için bu dönemde olanaklarımız ölçüsünde çalışılmıştır.

a) «Dünya Standardlar Günü»'ni kutlama töreni, görevimizi yapmak için iyi bir fırsat vermiş ve bundan yararlanılmıştır.

Düzenlediğimiz programa göre Ankara, Adana, Eskişehir, Erzurum, İzmir ve Mersin'de yapılan kutlama törenlerinde standardlaşmaya ilişkin hizmet ve sorunlarımız açıklanarak ilgililer arasında tartışılmış ve böylelikle faaliyetlerimizi benimseten bir ortam yaratmasına yol açılmıştır.

b) Millî ve milletlerarası ilişkilerin tümü üzerinde etkili olduğu bilinen standartizasyonun topluma malediyesi, ISO'da bu yıl programa bağlanmış ve uygulanmasına geçilmiştir.

Aynı kuruluşla üye memleketlerin standard kuruluşları ve bu arada Enstitümüz ISO ile işbirliği halinde bu yolda çaba harcamaktadır.

Aynı çalışmaların bir sonucu olarak, ISO'da oluşturulan «Halkla İşçiler Müdürlüğü» işleri iyi bir düzen içinde yürütmek ve tanıma giderlerini azaltmak üzere, ISO üyesi bütün memleketler temsilcilerinin katılacakları bir «Halka İşçiler Komitesi» kurmuştur.

İlk kez 29-30 Eylül 1971 tarihlerinde toplanan Komiteye 15 memleket arasında Enstitümüz adına Yayın ve Tanıtma Müdürümüz Taner Berkün katılmıştır.

Toplantıda ISO ve buna üye memleketlerin halkla işçiler çalışmaları genel olarak gözden geçirilmiş, 1971 ve 1973 yıllarında uygulanacak tanıma kampanyası görüşme konusu yapılmış ve tüm üyelerin yararlanabilecekleri gezici Sergiler, film ve slide'ler hazırlanması kararlaştırılmıştır. Yakın gelecekte bunlar gerçekleştirilemiş olacaktır.

c) Konferans ve Seminerler :

1 — Sanayi Bakanlığı'na bağlı Gaziantep Küçük Sanayili Geliştirme Pilot Projesi Müdürlüğü ve TSE'nin işbirliği ile, 25-28 Ekim 1971 tarihlerinde Gaziantep'te «Küçük Sanayide Standardizasyon» Semineri düzenlemiştir.

2 — TSE Genel Sekreteri Veliid İsfendiyar, 20 Ocak 1972 günü Ankara'da Çankaya Rotary Kulübü'nün düzenlediği bir toplantıda «Standardizasyon ve Türk Standardları Enstitüsü'nün Faaliyetleri» konusunda konuşmuştur.

3 — Genel Sekreter İsfendiyar, 10 Şubat 1972 günü, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Makina Bölümü Öğretim Üyelerinin huzurunda, standartizasyon çalışmalarımıza ve TSE Markası uygulamalarımıza alan bir konferans vermiştir. Bu toplantıda, öğretim üyeleri de görüşlerini belirtmiş ve ilgili çeşitli sorunlar tartışılmıştır.

4 — Prodüktivite Derneği tarafından 13-17 Mart 1972 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen «İhracat Pazarlaması» Seminerinde, «İhracatta Standardizasyon» ve «İhracatta Nakliye» konularının işlemesi Enstitümüzden istenmiştir.

Genel Sekreter Veliid İsfendiyar tarafından, seminere katılan sanayici ve ihracatçılarımıza sunulan tebliğler ilgi ile karşılanmıştır.

5 — Genel Sekreter Veliid İsfendiyar ve Makina Hazırlık Grubu Başkan Vekillerinden Fuat Yücesoy, Amerika Birleşik Devletleri Ticaret Bakanlığı Millî Standardlar Bürosunun çağrı üzerine Gaithersburg'a gitmişler, kalkınmaka olan memleketlerin standardlaşmada karşılaşıkları problemlere çözüm yolu bulma konusunda yapılan çalışmalarla katılmışlar, görüşlerini bildirmiştir.

d) TSE'yi Ziyaretler :

Dönem içinde Enstitümüz, yerli ve yabancı çok sayıda ziyaretiye kapılarını açık tutmuştur. Bunlar arasında özellikle 1 Mart 1972 günü Enstitümüzün davetini kabul ederek, tesislerimizi ve laboratuvarlarını gezen İmar ve İskân Bakanı Serbülent Bingöl'ün ziyaretini kaydetmek isteriz.

— Hacettepe Üniversitesi Ev Ekonomisi Yüksek Okulu'nun Ev İdaresi ve Aile Planlaması Bölümü öğrencileri, başlarında öğretmenleri olduğu halde 13 Ocak 1972 günü Enstitümüzü ziyaret ederek çalışmalarımız hakkında bilgi almışlardır.

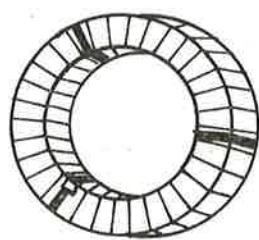
— İmar ve İskân Bakanlığının İl İmar Müdürlerinden 44 kişi ik bir grup da TSE'yi ziyarete gelmiş, Genel Sekreter Veliid İsfendiyar ve Baş Müşavir İbrahim Kutlutan yaptıkları konuşmalarla TSE'nin kuruluşu ve faaliyetleri hakkında ziyaretçilere aydınlatıcı bilgi vermişlerdir.

— Cumhurbaşkanlığı Muafiz Alayı mensuplarından 40 kişilik bir subay ve astsubay grubu, 20 Nisan 1972 günü Enstitümüze bir ziyarette bulunmuşlardır, bina ve tesislerimizi gezerek çalışmalarımız hakkında bilgi almışlardır. Ziyaret sonunda Enstitümüze, gümüş çerçeveli bir hatıra plaketi hediye edilmiştir.

— Türkiye ve Orta Doğu Anıme İdaresi Enstitüsünde «Organizasyon ve Metot» kursuna devam etmekte olan 35 kişilik bir grup da, 27 Nisan 1972 günü Enstitümüzü ziyaret etmişlerdir.

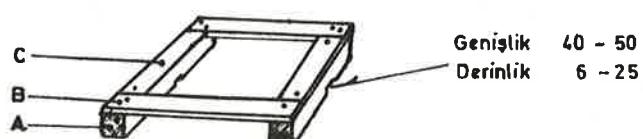
ŞEKİL-1 Kangalların telle bağlanması.

ŞEKİL-2 Kangalların kağıtlı sarılması.

ŞEKİL-3 Kangalların ambalajı.

ŞEKİL-4 Ambalaj ağırlığı 500 kg (dahil)!
geçmiyen kangal altlığı.

Kangal altlığı yapımında kullanılan ahşap malzeme boyutları.

Tip	1	2	3
A	550 x 65 x 90	600 x 65 x 90	625 x 65 x 90
B	550 x 90 x 20	600 x 90 x 20	625 x 90 x 20
C	350 x 65 x 20	400 x 65 x 20	425 x 65 x 20

NOT - Altlığın yapımında 12 adet paslanmaz çivi kullanılmalıdır. Tipler kangalın iç ve dış çapına göre seçilir.

- I -

Ambalaj Çemberleri İçin Çelik Şerit ve Teller Standardı

Muzaffer GÜREL
Mak. Y. Müh.

Ambalaj sanayii önemini gün geçtiğçe artırmaktadır. Demiryolu, hava yolu, deniz yolu ile eşyaların ulaşımı işlerinde ve günlük yaşantılarımızda her an ambalaj sanayii karşımıza çıkmaktadır.

Çelik çemberler konteyner, ahşap kafes, karton kutu, balya v.b. ambalajlanmasında kullanılmaktadır. Ambalajda kullanılan çemberlerin sayısı ve boyutlarının seçimi ambalajın şekline büyüküğünne, ağırlığına ve taşıma durumuna göre saptanması gereklidir. Örneğin aynı ağırlıkta mühimmat sandığında kullanılan çember ile pamuk balyasında kullanılan çember arasında kiyas edilmeyecek farkların olacağı aşikârdır.

Özellikle TS - 822, TS - 924, BS - 1113 Section 15, Jis G - 313 ve Jis G - 3141 Standardlarından faydalananmak suretiyle hazırlanan ilk taslaç teşkil edilen Teknik Komitesince görüşüslüp TSE Metalürji Hazırlık Grubuna sunulduktan ve TSE usullerine göre tamamlanıktan sonra, birinci mütalâalar alınmak üzere ilgil Bakanlıklara, Üniversitelere, Resmî ve Özel Kuruluşlara gönderilmiştir. Standardın olgunlaşmasında bilhassa Makina ve Kimya Endüstriyi Kurumu Kırıkkale Mühimmat Fabrikasının katkısı büyük olmuştur. QQ-S-781 F (Federal Specification Strapping, Steel Flat and Seals) rümużlu Amerikan şartnamesinin fayda mülâhaza görülen kısımları tasarıya ilâve edilmiştir. İkinci mütalâa ile son şeklini alan standard tasarısı 22/3/1972'de Teknik Kurul'ca yeni bir Türk Standardı olarak kabul edilmiştir.

«Konu» bölümünde standardın ambalajlamada kullanılan çelik şerit

ve tellerin tarifine, sınıflandırma ve özelliklerine, muayene ve deneylerine, piyasaya arz şekli ile denetleme esaslarına dair olduğu belirtilmiştir. «Tariif» bölümünde çelik şerit ve tel, şerit çember ve tel çember tarifleri açıklanmıştır.

«Sınıflandırma ve özellikler» bölümünde kesit biçimlerine göre çelik şerit ve tellerin :

- Şerit Çember,
- Tel Çember

olmak üzere iki sınıfa ayrıldıkları açık lanmıştır.

Şerit çemberler haddeleme işlemelerine göre soğuk ve sıcak haddelemiş olarak iki tipe ayrılmışlardır. Ayrıca şerit çemberler civi delikli ve civi deliksiz olmak üzere iki türde ayrıldığı belirtilmiştir. Tel çemberler ise kesitlerine göre daire, oval ve yassı olmak üzere türleri vardır.

Özellikler kısmında çelik şerit ve tellerin kütle çeliklerinden yapılacak en az çekme dayanımlarının şerit çemberlerde 44 kgf/mm^2 ve tel çemberlerde 47 olacağı belirtilmiştir. Çelik şerit tellerin katlama ve kaplama yapışma özellikleri ayrı paragraflarda belirtilmiştir.

Çelik şerit ve tellerin sınıf ve tiplerine çeşitli usullerle galvanizlenebilecek veya boyalı ve vernikle kaplama yapılacağı standartta açıklanmıştır. Civî delikli çemberlerde delikler arası uzaklığın en çok 75 mm olacağı belirtilmiştir.

«Hazırlama ve yapımla ilgili muayene ve deneyler» bölümünde imâl edi-

len kangal veya bobine uygulanan muayenelerin;

- Gözle muayene,
- Boyut muayenesi

olmak üzere 2 tane olduğu belirtilmiş tir.

Deneylerin ise;

- Çekme deneyi,
- Katlama deneyi,
- Kaplamaların yapılış özelliği tâyin deneyi,
- Çinko kaplama miktarının tâyin deneyi,
- Ovma deneyi

olmak üzere 5 tane olduğu açıklanmış tir.

«Piyasaya arz» bölümünde çelik şerit ve tellerin ambalajlanması nasıl yapılacağı üzerinde önemle durulmuştur. Kangalların ağırlığı, bağlanması ve kangal alıtlarını açıkça belirtilmiş ve bunlar şekillerde gösterilmiştir.

Standardın ek kısmında ambalajda kullanılacak çelik şerit ve tellerin sayısı ile boyutlarının seçimi ait bilgiler verilmiştir. Örnek olarak çekme dayanımı 60 kgf/mm^2 olan çelik çemberlerin civilemiş ahşap sandıklardaki sayısı ve boyutları ambalajın ağırlıkları esas alınarak Grafik - 1'e göre bulunacağı belirtilmiştir. Bu araştırma ile elde edilen bir neticedir. Ek kısmında ayrıca farklı çekme dayanımlarına sahip çelik şerit ve tellerin eşdeğer kesit alanları şeİzgede gösterilmiştir.

Ülkemizde imâl edilmekte olan çelik tellerin hakkında hazırlanan bu standardın imâlatçı ve kullanıcılar için hayırlı olmasını dileriz.

SANAYİDE KALEPORSELEN EMNİYETİ

00-0-1-2 ve 3 boylarda, 6 ampere kadar NH bıçaklı sigorta buşon ve altıklarının porselen ve metal kisimlarının aynı fabrikada imal ve montajı; Türk ve dünya standartlarına uygun imalat ve bunun sonucu olan kullanım güvenliği

TÜRKİYE'DE İLK DEFA KALEPORSELEN'DE

TS 50 kapsamına giren malzemelerde kalite-garanti belgesi; Batı Alman LINDNER GmbH firmasının lisansı; % 100 Türk sermaye ve emeği

TÜRKİYE'DE YALNIZ KALEPORSELEN'DE

MERKEZ: Karaköy Tersane Caddesi 240/6 Telefon: 49 62 50 - 49 19 90
FABRIKA: Sefraköy, Helkali Caddesi 170 Telefon: 73 76 72 - 73 73 79
ANKARA(İrtibat bürosu): Ambarlar Caddesi Beyaz Saray Ap. Kat I Sıhhiye-Ankara Telefon: 18 93 48

KALEPORSELEN
elektroteknik sanayi a.ş.

KALEPORSELEN İMALAT PROGRAMI

- 2-100 amper arasında D tipi normal ve gecikmeli sigorta buşonları
- Kofre, duvar, mermer tablo ve hava hattı şapaklı sigortalıyla kapakları
- Hér çeşitliliği ve globular
- 6-630 amper arasında, 4 ayrı boyda NH bıçaklı takat sigortaları ve altıkları
- Elektronik merdiven otomatiği
- Çeşitli bağlantı elementleri
- Sıva üstü ve sıva altı porselen izolasyonlu anahtar-priz serisi
- Özel siparişlere göre porselen, stätit ve kullanılmış yerine göre-çeşitli hamurlarla her türlü izolasyon malzemesi

PORTLAND ÇIMENTOLARI STANDARDI

Dr. Hayri YALÇIN

Kimya Yük. Müh.

1962 yılında yürürlüğe giren TS - 19 Portland Çimentoları standardı, dayanım değerleri tayin metodunda ve diğer bazı özeliklerde görülen eksikliklerin giderilmesi amacıyla yeniden gözden geçirilmiş ve bu arada Türk Portland Çimento sınıfları da yeniden düzenlenmiştir.

Eski standardda dayanım değerleri nemli harç metodu ile yapılmaktaydı. Nemli harç metodu, çeşitli sakıncaları nedeniyle diğer bütün ülkelerce terkedilmiş bir metoddur. Bu metoddla tayin edilen dayanım değerleri ile diğer metodların dayanım değerleri arasında lineer bir bağıntı da mevcut değildir. Halbuki çimentoların 28 günlük standart basınç dayanım değerleri çimento sınıfını tayin etmesi bakımından son derece önemlidir. Yeni standardda dayanım deneyleri için, uluslararası bir metod olan ve ISO tarafından tayin edilen Rilem - Cembureau metodu kabul edilmiştir.

Esasen eski standardda nemli harç metodu yerine Rilem - Cembureau metodunun konulması düşünülmüş, ancak o zaman için bu konudaki çalışmalar yeterli olmadıından standardda limit değerler kısmi boş bırakılmış ve yeni metoda ait limit değerler elde edilinceye kadar eski metodun uygulanması önerilmiştir.

Portland çimentoları standardının Rilem - Cembureau metoduna göre düzenlenmesi, çimento ithal ederken çok kısa bir süre içinde çimento ihrac eder duruma geçmemiz ile zorunlu hale gelmiştir. Üretici çevreler standardın kısa zamanda yeniden gözden geçirilmesini arzu etmişlerdir. İnşaat sektörünün başlıca hammaddeyi olan ve yurt ekonomisinde önemli bir yer tutan çimentoların standart değişikliği geniş bir çalışmaya zorunlu kılmıştır. 1968 yılında başlıyan çalışmalar şu seyrini izlemiştir :

Once Rilem - Cembureau deneyi için gerekli standart kumun Türkiye için den temini sağlanmış ve buna ait bir standart hazırlanmıştır. Daha sonra

TS - 24 çimento fiziksel muayene方法ları ele alınmış ve bu standartda mevcut nemli harç metodu yanına Rilem - Cembureau deney metodları eklenmiştir.

Rilem - Cembureau standart kumu ve deney metodları standartları hazırlanıktan sonra TS - 19 Portland Çimentoları standardında dayanım değerleri için yeni limitleri tayin etmek üzere çalışmalara başlanılmıştır. Bu amaçla, Türkiye'de o zaman üretim yapmakta olan bütün çimento fabrikalarından nümuneler temin edilerek eski ve yeni her iki metodla dayanım değerleri tayin edilmiştir.

Yapılan çalışmalar ve özellikle 1970 - 1971 yıllarında ihrac çimentoları üzerinde yapılan kontroller eski NPÇ - 350 çimentoosu yerine Rilem - Cembureau metoduna göre PC - 325 çimentoosunun konulabileceğini göstermiştir. Bu noktadan hareket edilerek eski standartda bulunan çimento tipleri aşağıdaki şekilde yeni metoda adeste edilmiştir.

Eski Standarddaki Yeni Standarddaki Portland Çimento Portland Çimento

Sınıfları (*)	Sınıfları
NPÇ - 350	PC - 325
YPÇ - 500	PC - 400
İPC - 600	PC - 500
-	KPÇ - 325

Eski standardda verilen ve yurdumuz çimento üretiminin % 90'ından fazlasını teşkil eden normal Portland çimentoosu yerine yeni standartda PC - 325 almıştır. Yeni çimento sınıfları, diğer ülkelerdekine benzer şekilde yalnızca 28 günlük standart basınç dayanımı göz önüne alınarak isimlendirilmiştir. Yani PC - 400 demek, 28 günlük standart basınç dayanımı 400 kgf/cm² ve PC - 500 demek, 28 günlük standart basınç dayanımı 500 kgf/cm² olan portland çimentoosu demektir.

Bunların dışında, yeni standartda yeni bir portland çimentoosu sınıfı daha

konulmuştur. Katkılı portland çimentoosu (KPÇ - 325) olan bu çimento sınıfı uzun süreden beri bazı çimento fabrikalarımızca standart dışı olarak imal edilen bir çimentodur. Bu çimento esas itibariyle PC - 325'e benzer olmakla beraber - içinde % 10'dan daha az olmak üzere - bir miktar puzoloni katı ihtiyac etmektedir. Dolayısıyle bütün özelikleri PC - 325'e benzeyen bu çimento, yalnızca çözünmeyen kalıntı bakımından PC - 325'den ayrılmaktadır. Bu çimentoosun, üreticilere portland çimentoosu içine az miktarda puzolan katarak üretimi artırma imkânı vereceği, ayrıca tüketicilere de hidratasyon sisisi düşük, serbest kireci oldukça az ve dolayısıyle daha kompakt beton imâlini mümkün kılan bir çimento tipi olarak faydalı sağlayacağı umut edilmektedir.

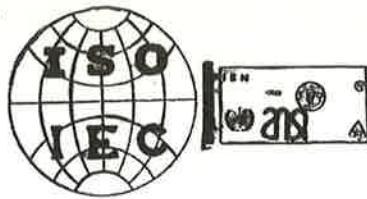
Yeni çimento standartları altı içinde mecburi olarak yürürlüğe girecektir. Bu süre içinde eski standart yürürlükte kalacak ve yeni standartın yürürlüğe girmesiyle TS - 24'deki eski nemli harç metodu ile birlikte tamamen yürürlükten kalkacaktır.

Yeni standartla birlikte Türk Portland Çimentoları yeni bir kimlik kazanmıştır. Böylece çimentolarımızın Avrupa ülkeleri çimentoları seviyesinde ve onlara eşdeğer kalitede olduğu belirlenmiş olmaktadır.

Yeni standartın yurdumuza hayırlı olmasını dilerken, çimento standartlarının Rilem - Cembureau metoduna göre yeniden hazırlanması için önyak olan ve bu çalışmalarını planlıyarak başlatan eski TSE İnşaat Hazırlık Grubu Başkanı Sayın Erol Yaltkaya'yı bura da şükranla anmayı bir borç biliriz.

(*) Eski standarddaki normal portland çimentoosu ismi «Adlı», «Hiçbir özelliği olmayan» anlamına kullanılmıştır. Yüksek dayanımlı portland çimentoosu (YPÇ) ve ilk dayanımı yüksek portland çimentoosu (İPC) isimleri ise dayanım değerlerindeki fark dışında sınıflarını tanımlayan herhangi bir fiziksel ve kimyasal özellik taşımamaktadır.

Standard Dünden Danışma ve Haberler

ISO'nun, Uzun Süreli Plânlama Komitesi ilk Toplantısını Yaptı

Uzun Süreli Plânlama İşlerini düzenlemek üzere kurulan ISO Konsey Komitesi ilk toplantısını 21.4.1972 tarihinde Cenevre'de yaptı. Bilindiği gibi, bu Komite'nin görevi «ISO'nun 1980 yıllarında karşılaşacağı ihtiyaçları saptamak, ISO örgütlenmesinin buna göre yapılmasını ve finansman kaynaklarını sağlamak» dir. İlk toplantı IBM Standardlar Müdürü M. L. John Rankine, B.M.N. Ludwig, Danimarka Standardlar Derneği Müdürü M. L. Nogaard, Meksika Standardlar Genel Müdürü M. J. M. Alcala ve Hindistan Standardlar Enstitüsü Müdürü M. S. K. Sen katılmışlardır. M. Ludwig'in Başkanlığında yapılan bu ilk toplantıda bazı esaslar saptanmıştır.

OTOMOBİLLERDE GÖRÜŞ SORUNU ELE ALINDI

Otomobilde görüş sorunu, ilk toplantısını Londra'da yapan bir ISO alt komitesi tarafından ele alınmıştır.

Altı uzmandan kurulu ekip, herşeden önce, otomobilcilerin görüş alanının tayini metodları ile ölçü tekniklerinin başlıca ilkelerini etüd edecektir.

Birçok ülkenin hükümet yetkililerinin isteği üzerine, alt komite, yaka, ön camdaki kırçılın ve bağlanmanın giderilmesi, iyi bir görüş sağlama yönünden alınacak başka konuları öncelikle ele alacaktır.

Bu alt komite, daha sonra, «ölçü açıları» da gözönüne tutarak ön camda en iyi görüş alanı açısı ve derinliği sağlayacak olanakları dainceleyecektir. Daha başka çeşitli sorunlar arasında dikiz aynalarının yansıtılabilirliğinin tayini ile ilgili yöntemleri, ön camın göz alıcı ışıklara karşı durumu da vardır.

Komitelenin görevleri arasında, güvenliği ölçmeye yarayan gerçek bilimsel yöntemlerde uluslararası bir anlaşmaya varılması uygulanan hükümet talimatlarının da bu esasa göre düzenlenmesi de bulunmaktadır. Bu komite, otomobilde ilgili olarak uluslararası standartizasyonu sağlamak sorumlu ISO/TC 22'nin alt komitesinden biridir. Bu alt komiteler motor deneyleri, elektrik teçhizatı, çarpışma deney metodları, tekerlekler, geri alma sistemleri gibi çok değişik alanlarda çalışmaktadır.

Yeni Komitede Almanya, ABD, Fransa, İngiltere ve İtalya'dan uzmanlar bulunmaktadır.

Yeni - Zelanda'da Metrik Sistem Uygulaması Gelişiyor

Metrik sisteme aşamalı olarak geçiş işlemleri bugünde yürüyip gitmektedir. Yeni - Zelanda'da bu sisteme geçiş hakkında Hükümet kararı, bilindiği gibi, 1969 yılında alınmıştır.

Dakika, saat, gün ve hız için kullanılan kilometre/saat (km/h) gibi ondalık sisteme ilgili bulunmayan bazı birimler elbette kullanılacaktır genede Uluslararası ölçüde kullanılan bu birimleri değiştirmek mümkün değildir.

Standardlar örgütü, bugün, ev ekonomisi profesörlerini doğrudan doğrudan ilgilendiren bir çok standardı metrik sistem esasına göre değiştirmiştir. Bir çok satış yerinde, NSZ 8131 işaretli standarda uygun olarak yapılan ölçü aletleri kullanılmakta ve okullar için gereklili aletler de satılmaktadır.

Okul araçları ile ilgili bulunan NZS 362 de Millî Eğitim Bakanlığı'nın işbirliği ile değiştirilmektedir. Okul kâğıtlarının sayfa boyutları da uluslararası kâğıt boyutlarına uygun hale getirilecektir. A 4 (210X297) mm ve A 5 (148X210 mm) boyutları en çok kullanılan boyutlardır.

Ellerde kullanılan kap - kacak ile ilgili NZS 8541 standardı, Yeni - Zelanda'da mutfak ölçekleri olarak kullanıla kaşık fincan ve kâse muhtevalarının saptamış olup buna göre bir çorba kaşığı için 15 ml, bir fincan için 250 ml ve bir kâse için de 1000 ml. kullanılacak.

Çay kaşığı ile çorba kaşığı arasındaki ilişki gene 1/3 olarak bırakılmıştır. Bir çay kaşığı karşılığı 5 ml dir.

Metrik sistemin ilk uygulanmasında elbette bazı güçlükler olacaktır. Ek meşgi somun olarak, süti şişe içinde eti aile ihtiyacına göre almak mümkün ise de ölçü üzerine yapılan ambalajları almaktan biraz güçlük çekilecektir. Bununla birlikte, yapımcılar bir gam içinde ve rasyonel ölçülere uygun ambalaj yapmak olanağı sağlayacak; özellikle 25 g, 50 g, 75 g, ve 100 g ile bunun katları ambalaj ağırlıklarında esas alınacaktır. Böylece fiyat karşılaştırımları kabul olacaktır.

NZS 1617, süt ve krema şiselerinin hacimlerini düzenlemektedir. Şiselerde 600 ml, 300 ml ve 150 ml süt konulacak; bu da bugünkü şişe muhtevasından % 6 fazlalık gösterecektir. Bu esasa göre süt satımı, 1 Haziran 1972 günü başlayacaktır.

Elbise boyları ile ilgili metrik sisteme dayanan standard 1973 Haziranında bitecek ve buna göre elbise satışları 1974 yılı başlarında başlayacaktır.

Böylece, evrensel etiketleme, markala ma olanakları Yeni - Zelandalı tüketicilere de sağlanacaktır.

Ayakkabı ölçüleri de yeni sisteme uygun duruma getirilecektir.

Tüketiciler bu aşamalar sonunda metrik sisteme alışacak; öğrenciler de «metrik» düşünecek, konuşacak ve yazacak, artık eşdeğerini bulma kulfetinden kurtulmuş olacaktır.

Çevrenin Korunması İçin ISO Uzmanları Bilimsel Esas Araştırıyor

Hava ve suyun niteliklerinin standart durumunu incelemek üzere kurulan iki ISO Teknik Komitesi, son ay içinde Cenevre'de toplandı. Almanya, ABD, Avusturya, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Güney Afrika, Hollanda, İngiltere, İsviçre, İsviçre, İtalya, Japonya, Macaristan Polonya, Portekiz ve Yugoslavya'dan gelen temsilcilerin katıldığı bu komiteler iki gün çalışıldı. Çalışmalara katılan 80 temsilci arasında Dünya Sağlık Örgütü, FAO, Uluslararası Teorik ve Uygulamalı Kimya Birliği, CEE, Birleşmiş Milletler Çevre Konferansı gözlemcileri de katılmışlardır.

ISO Başkanı M. Francis L. Laque, yaptığı konuşmadada toplantının, insan yaşamı koşulları karşısında duyulan dünya çapındaki endişeyi ve yararı, bu yaşamı iyileştirmek ve korumak için bazı tedbirler alınması çabasını, pek güzel anlattığını belirtmiştir. Laque, dünya çapında uygulanacak bir metodoloji zorunluğuna da işaret etmiştir.

Çevre sorunları uluslararası bir sorunlar düzeyidir ve ancak bu çapta çalışmaları çözülmelidir.

Çalışma alanlarını tartışan ve bazı sorunların önceliğini saptayan her iki komite de suyun fizikal ve kimyasal deneylerini, radyolojik ve biyolojik deneylerini, mikrobiyolojik ve biaşımik deneylerini, kükürtün dioksid değerini, karbon monoksit değerini teneffüs edilen havanın azot ve diğer unsurlarını incelemek üzere bir çok alt komiteler ve çalışma grupları seçmişlerdir.

Federal Almanya Rhin-Westphalia Bölgesi Teknik Denetmeni U. Tohoenes ISO/TC-146 Hava Niteliği, ABD jeolojik incelemeler Bürosundan M. M. W. Skougstad da ISO/TC-147 Su Niteliği komitelerinin başkanlıklarına seçilmişlerdir.

Kitaplar İçin Uluslararası Numaralama Sistemi Kabul Edildi

Yeni Yayınlanan bir ISO Standartına göre kitapların 10 rakamlı bir kod yardımı ile kolayca elde edilmesi, böylece zamandan ve paradan tasarruf sağlanması mümkün olacaktır.

Standard bir kitabın siparişinde kitabın, yazarının, yayıcısının ve kaçıncı baskı olduğunu yazılması yerine bundan sonra ISBN O 212 315234 veya ISBN O 949999 008 gibi bir kod yazılması, kitabın sağlanmasını kolaylaştırmaktadır.

Böylece otomatikleşen sistem, bazı olanaklar ve avantajlar getirmektedir. Böylece fatura yazma işlemleri, stokların kontrolü, depo sayıları, yapıt hanlarının muhasebeleştirilmesi kolaylaşmaktadır.

Bu sistem bibliyografya araştırmalarında sağladığı kolaylık ve basitleştirme nedeniyle kitap yazma alanında da çok önemli ve ciddi olanaklar getirmiştir. Siparişlerdeki basılılığı nedeniyle greater London Coursil'deki okul kitapları ile ilgili yönetmeliğin giderlerinden üçte bir oranında tasarruf sağlanmıştır.

Bütün Dünyada kitap sayısının artışı karşısında yayımcılar ve toptancılar bu sistemi çok yararlı olarak kabul etmişlerdir. Çok çeşitli olanaklar incelendikten sonra, ISO uzmanları, bugün ABD ile Avrupa'da da uygulanmakta olan İngiliz sisteminde bazı değişiklik-

de değişmektedir. Her Yayımcı, kendisi le yapmışlardır. Hazırlanan proje metnine, son yedi yıldan bu yana uyguladıkları ulusal sistemleriyle bazı aykırılıklar olduğu için Japonlar aykırı mütalâa vermişlerdir. Fakat, daha sonra, evrensel bir sistemin yararları göz önünde tutulmuş, Japonlar da kabul oyu vermişlerdir.

Bundan sonra, herkes için yararlı olan bu evrensel sisteme geçişte bütün yayımcıların anlaşılış göstererekleri doğaldır. Bu sistem, birbirine aykırı dört bir çok kod sisteminin ortadan kaldırılmakta ve yabancı dildeki yapıtların adlarını yazmakta güçlükleri de önemlidir. Bundan sonra, rakamlar uluslararası bir dil yaratmış olacağını Fransa veya Japonya'da, Danimarka veya Çin'de Kanada veya Türkiye'de, İtalya veya Romanya'da anlaşılır durumu elde edilmektedir.

ISBN sistemlerinin ilk unsuru «grup belirtme sayısı» olup, Berlin'deki Staatsbibliothek'deki ISBN uluslararası Ajans'ın sayısı ile ilgi kurmaktadır. Bundan sonra ise Avusturya, Kanada, İngiltere ve ABD gibi İngiliz dili konuşulan topluluğun kodu gelmektedir ve bu o ve 1 ile, Danimarka, Hollanda ve İsviçre gibi ülkeler için de kod 87, 90 ve 91 ile ifade edilmektedir.

İkinci unsura ise «Yayımcı belirtme sayısı» denilmekte ve bir yayımcıdan

öbürtüne değiştiği gibi yayımlara göre ile ilgili kümeye yeni yayımları için olduğu gibi eski kitapları içinde bir sayı kullanabilecektir. Ve bunu kendilerine ayrılan blokta yapacaklardır.

Bundan sonra «Başlık belirtme sayısı» gelmektedir. Böylece rakam sayısı 10 olmaktadır. «Denetleme Sayısı» ise rakam hatalarını saptamak üzere kullanılan matematik bir formül niteliği taşımaktadır. Bu hataların çoğunun sayıları bir yerden aktarır yazarken ortaya çıktıığı bilinmektedir. Bu tutumla yanlış aktarmaları ya da zaten yanlış olan sayıların saptanacağı umulmaktadır. Bu uygulama sonunda, hataların % 90'unun önleneceği iddia edilmektedir. Bazan iki kitap numarasının aynı olması nedeniyle hatalar doğabileceği kabul olunmaktadır. Sistem, bazı büyük yayımcıların çok çeşitli ve milyonlar varan sayı kullanabileceğini de esas almıştır.

Bu sayıların, zamanla kitabın yazarının ve başlığının yerini alacağı kabul olunmamıştır. (Kitabın Uluslararası Standard Sayısı (ISBN), başlık yaprağının arkasına yazılacak kataloglarla kitap listelerinde gösterilecektir.

Bu sistem, ilk kez, W. H. Smith Yayınevi (İngiltere'nin en büyük yayını) ile Yayımcılar Birliği Konseyi (İngiltere) tarafından Prof. F. G. Foster'e hazırlanmıştır.

KILIÇOĞLU

**Toprak Sanayii ve Ticareti Anonim Şirketi
E S K İ S E H İ R**

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğası Fabrikaları

**HER NEVİ KIREMIT, TUĞLA
VE ATEŞ TUĞLALARI**

EN İYİ KALİTELİ MALLARIYLE DAIMA

MÜŞTERİLERİNİN EMRİNDEDİR.

**Adres : Posta Kutusu 7
Bursa Cadde No : 21
Eskişehir**

**Telgraf adresi : KIREMIT
Telefon No. : 13 64 — 21 05 — 41 99**

**Net : Yapı Endüstri Merkezi'nin İstanbul ve İzmir Sergilerindeki Standlarımız ve ORAN Yapı
Endüstri Merkezi'nin Ankara Sergisindeki Standımızı görünüz.**

TSE normuna, VDE nizamnamesine ve IEC tavsiyelerine göre
bütün gerilim ve devirlerde 60 PS takata kadar

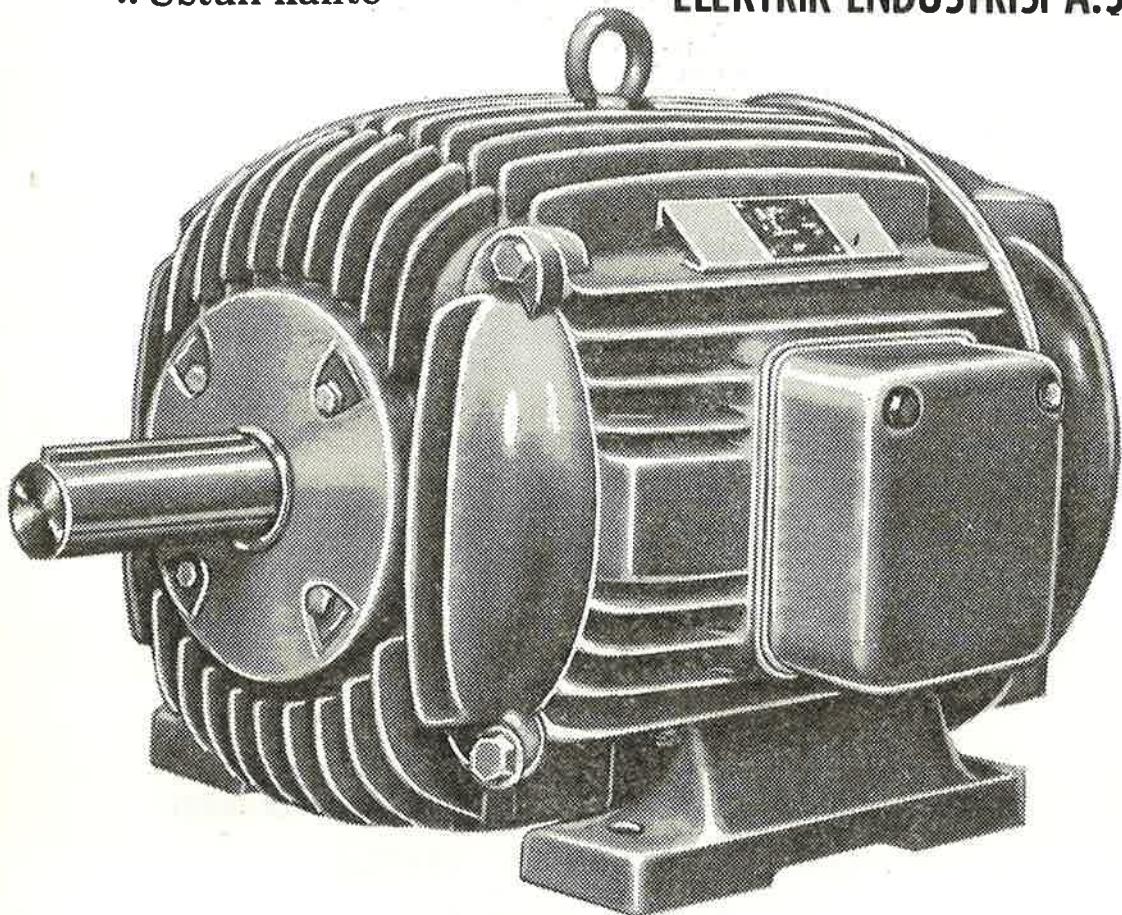
Trifaze motorlar

imal ediyoruz.

- *Kuvvetli
- *Güvenilir
- *Üstün kalite

AEG ETİ

ELEKTRİK ENDÜSTRİSİ A.Ş.

Her türlü bilgi için:

AEG-TELEFUNKEN GENEL ELEKTRİK T.A.Ş.

Karamustafapaşa Cad. 203, Nesli Han Kat 3
P.K. 790 Karaköy - İstanbul, Tel: 49 20 56

ve

Atatürk Bulvarı 69/7-8 And Apt., P.K. 205 Yenişehir - Ankara, Tel: 12 23 42

İstanbul Bölgesi Satıcısı :

D. K. YOVANİDİ
Voyvoda Cad. No 68-70, Galata - İstanbul
Tel: 44 33 65 - 44 30 75

İzmir Bölgesi Satıcısı :

CİHAT AKSEL
Anafartalar Cad. No. 131, İzmir
Tel: 23995 - 26995

SUMMARY OF CONTENTS

THE REFORMS AND TSE

p. 3

By: Faruk A. SÜNTER

The XIIth General Assembly of the Turkish Standards Institution was enacted in the last half of May.

The General Assembly reviewed the work and the accounts of the 1971-72 period, approved the work program and the budget for the coming 1972-73 period, and passed decisions on the other subjects on the agenda.

It would not be appropriate to relegate two of the subjects, on which the said General Assembly laid importance, to the news columns. The said subjects should be studied in depth and brought to the attention of those concerned as well as of the public.

As a matter of fact, there are two subjects that closely concern the future of standardization in Turkey:

- 1 — Proper implementation of the standards.
- 2 — Procurement of the necessary financial resources for ensuring that the Turkish Standards Institute can keep up with similar institutions in modern countries.

The TSE General Assembly discussed these two points, and expressed its conviction that both of them should be dealt with and resolved as soon as possible, but since they are matters to be dealt with by the State and the Government, the General Assembly could go no further.

We therefore wish to deal with these two subjects in detail here, and to bring them to the attention of those concerned as well as of the public.

The Turkish Standards Institution is preparing «standards» at full speed. It has drawn up 1176 standards to date and put them to the service of the country. But these are «optional standards». The Council of Ministers can render those that it desires «mandatory» by means of decrees. Up to now our Government has rendered only 250 of the 1186 standards mandatory.

This means that the standards that are mandatorily implemented in Turkey constitute less than a fourth of the existing standards.

Although we all appear united in the necessity for making modern technology the foundation of our industrial development, we slow down when it comes to the implementation of standardization which is essential for the mortar of that foundation.

In fact, we are deprived of the staff and the laboratories which are necessary for the implementation of standards. That is why we are rightly hesitant to convert the «optionals» to «mandatories», and since we cannot control properly those that are made mandatory we impair the merit of the argument with «invalid prohibitions».

The second subject, on which the TSE XII th General Assembly dwelt, is closely connected with the first.

In spite of the fact that the expected increases in the incomes of TSE have not been realised, there

have been unexpected important increases in expenditures.

Whereas, in order for the TSE to develop and to render what is expected of it, it is necessary that the number of its laboratories, its equipment, and its staff, especially its technical personnel, be increased.

And for this, its income must be increased sufficiently to render the expected development possible.

The importance attributed in the government program to reforms is apparent. The land reform is to be developed up to the marketing phase. The export-oriented industry is to be brought up under the mixed economy system to a par with those of modern countries. In both reforms stress is being laid on procurement of markets, on competition, on quality, and on advantages to both the producer as well as the consumer.

In all the fields and points, one of the first conditions of success is an earnest standardization and implementation thereof.

Standardization and TSE are during their share in proportion to the possibilities made available to them. If full success is desired for the reforms, the subject of the TSE must also be included in the reforms.

MESSAGE OF FERIT MELEN

p. 5

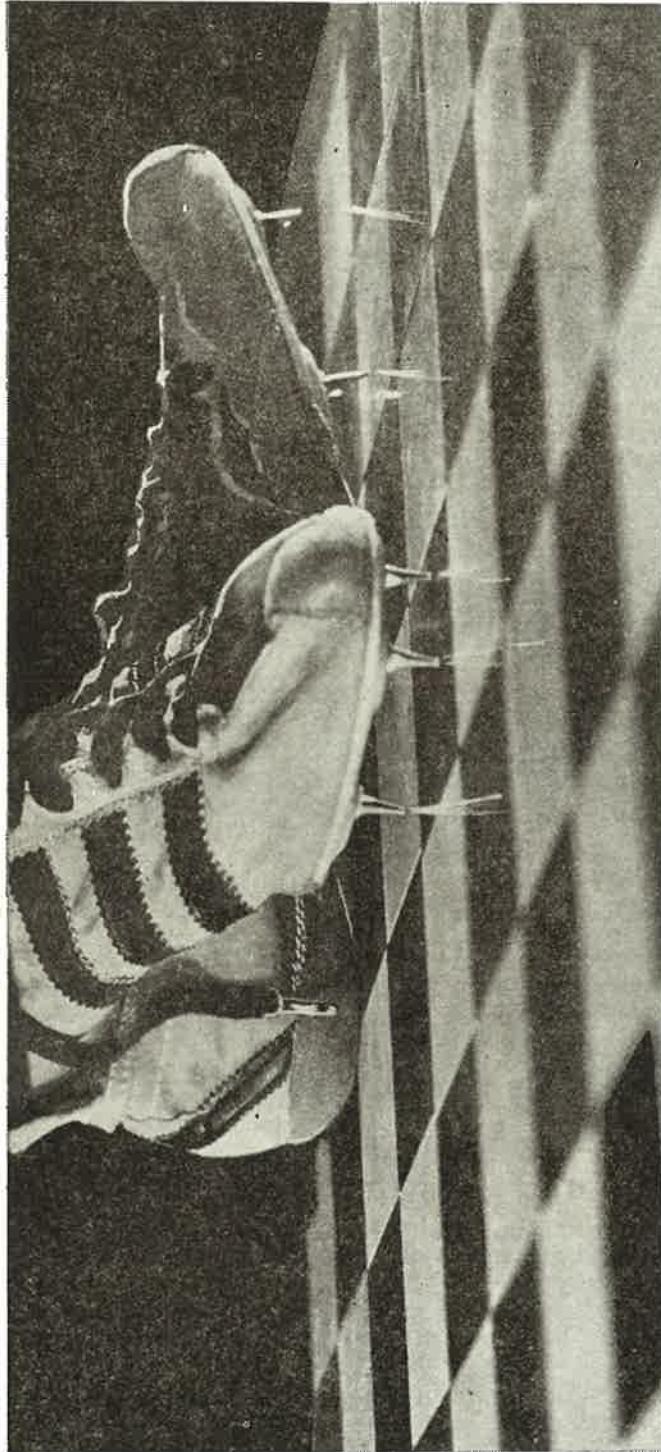
The Honorable
Faruk A. Sünter
Chairman of the Board of Governors
Turkish Standards Institution,
Necatibey Caddesi No. 112
ANKARA

Standardization is one of the most vital elements in our efforts at planned development, in our endeavours of industrialisation, and in our placement in world economy.

Above all, faced with the gigantic advance of technology in an ever shrinking world production of our goods according to specific standards will play the most important role in determining our place from the economic viewpoint. For this purpose, the idea of standardization and concern therefor must be implanted in the Turkish producer. The Turkish Standards Institution, which is the pioneer and the administrator of this postulate, has worked since its formation in a truly praiseworthy manner, and as a result of the idealistic efforts of all its staff, the Institution has been able to attain the efficiency and capacity of similar institutions all over the world. I therefore wish firstly to express my congratulations to the staff and the administrators of the Institution.

The most important requirement for the direction of the Gerat Atatürk to attain the level of contemporary civilisation, as well as for the obligation of continuing as a nation and without fail the Atatürk elan, is undoubtedly industrialisation, and to make ourselves felt ever more in the world economic conjuncture as well as in our domestic and foreign markets.

Especially if the necessity of continually increasing our exports is taken into consideration, it will

WIDE
VIEW

kaleflex
varken
kaleflex döşenir

GÜZELLİĞİ, KALİTESİ, Vinyl asbestli yer döşemesi Kaleflex,
döşeme kolaylığı ve üstün kalitesiyle,
DAYANIKLILIGI İLE sağlamlığı ve dayanıklılığıyla,
her türlü dekorasyona uygun birbirinden
güzel renk ve desenleriyle
kaliteli bir inşaatın değerini artıran,
KALEFLEX gerekli bir malzemedir.

KALEFLEX YER DÖŞEMELERİ A.Ş. KARAKÖY TERSANE CADDESİ KIPMAN HAN KAT:6 İSTANBUL TEL:49 62 50 - 49 62 51

be seen even more evidently how vital a subject is constituted by standardization applied according to scientific and modern bases.

The activities report of the Institution, as well as its future foreseen work program indicate that the matter is being administered successfully by good hands.

I sincerely wish success to the work of the General Assembly which will contribute greatly to the development of our country.

Ferit Melen
Minister of National Defence
and Acting Prime Minister

XII. TH GENERAL ASSEMBLY MEETS p. 5-13

The annual ordinary General Assembly of the Turkish Standards Institution, constituting its twelfth since its Organizational Law No. 132, was enacted on 22 May 1972 at the Ankara headquarters of the Institution.

The General Assembly, which started at 10 a.m. on the said day with an opening speech by the Board Chairman Faruk A. Sünter, was attended by Serbülent Bingöl, the Minister of Reconstruction and Housing, by Prof. Dr. Necmi Sönmez, the Minister of Rural Affairs, by Mesut Erez, the Minister of Industry and Technology, by Rıfkı Danışman, the Minister of Communications, by certain parliamentarians and by high-ranking Ministry Officers as guests.

After the opening speech of Sünter, the elections for the Presiding Board were held, and Prof. Dr. Necmi Tanyolaç was elected chairman of the General Assembly, Fasih Atam and Faruk Gönel being elected as Vice-Chairmen.

The General Assembly Chairman expressed in a short talk his thanks for the confidence evinced, after which the telegrams of good wishes to the General Assembly were read out. Prime Minister Ferit Melen (his telegram is submitted in other columns), the Chief of the General Staff, General Memduh Tağmaç, the Minister of Public Works, Mukadder Öztekin, the Minister of State, Ali İhsan Gögiş, the Minister of Foreign Affairs, Haluk Bayülken, and the Under-Secretary of the State Planning Organisation, Memduh Aytür, wished success to the General Assembly in their telegrams.

According to the order on the agenda, a committee, consisting of Izzet Duru, Ahmet Ayvıldız, and Muammer Kocaoğlu, was elected for examining the budget for the coming period and submitting the results to the General Assembly by means of a report, and while this committee set to work, Prof. Dr. Tarık G. Somer, the Vice President of the Board of Governors, took the floor in order to offer the necessary explanations to the members about the Activities Report and Financial Report, which had been distributed 10 days prior to the meeting.

At 3:00 p.m., a committee, elected by the General Assembly and led by Faruk Gönel, one of the Vice-Chairmen, proceeded to the Memorial Mausoleum and paid their homage to the Great Atatürk as well as to the Revolutionary Heroes. Faruk Gönel signed the memorial book on behalf of the General Assembly.

In the afternoon session the observations of the members regarding the reports were continued, and answers were provided by Dr. Tarık G. Somer, Vice-Chairman of the Board, and by Kâzım Turgay, Board member.

Thereafter the Auditors' Report was read, and both the Board of Governors as well as the Auditing Committee were cleared unanimously.

The elections for two representatives from the A and C groups of the General Assembly to the TSE Technical Committee as well as for two members of the Board of Governors whose terms of office had expired were held jointly, and while the ballots were being counted, the other items on the agenda were discussed.

According to the results of the ballot,
İsmet Öztunalı
Hilmi Ismailoğlu
from the A group, and
Izzet Duru
Namuk Kemal Savun
from the C group were elected to the Technical Committee.

In the elections held for replacement of Prof. Dr. Tarık G. Somer and Prof. Dr. Haldun Gürmen (who did not renew his nomination), whose terms of office on the Board of Governors had expired,

Prof. Dr. Tarık G. Somer
Prof. Dr. Necmi Tanyolaç
were elected by 49 and 44 votes respectively to membership on the Board of Directors.

TSE WORK IN THE PERIOD 1971-72

p. 15-21

A summary of the «Activites Report» for the period 1971-72, which was submitted to TSE's XII. General Assembly is given on pp. 15-21

STEEL BANDS AND WIRES FOR PACKING HOOPS

p. 22-23

The importance of the packing industry is increasing everyday. We are faced with the packing industry in transportation of goods by rail, by air, and by sea, as well as in our daily lives.

Steel hoops are being used in the packaging of containers, wood crates, carton boxes, bales, etc. The choice of the number and the dimensions of the hoops used in packages must be determined according to the shape, the size, the weight, and the transport position of the package. For example, it is evident that the hoop used on an ammunition case will be incomparably different from the hoop used on a bale of cotton of the same weight.

In the section called «Subject», it is pointed out that the standards comprises the description, classification and characteristics, examination and tests, form of marketing, and control bases of steel bands and wires used in packagins. In the section «Description», the descriptions of steel bands and wires, of band hoops, and of wire hoops are given.

In the section on characterstics, it is specified that steel bands and wires are to be made from mass steels, and that the minimum tensile strength in band hooks is to be 44 Kgf/mm², and for wire hooks 47 Kgf/mm². The folding, coating, and adhesion characteristics of steel wires are given in sparete paragraphs.

The standard specifies that the steel band and wires classes and types can be galvanised, or coated with paint and varnish by various methods. It is pointed out that, in hooks with nail-holes, the distance between holes is to be not more than 75 mm.

In the section «Preparation and examination and test relating to manufacture», it is specified that

examination applied to coils or bobbins comprises two kinds:

- Visual examination
- Dimension examination

The tests are specified as comprising five kinds:

- Tension test
- Folding test
- Test for determining adhesion characteristics of coating.
- Test for determining quantity of zinc coating
- Rubbing test

In the annex of the standard, informations is given about the choice of the number and dimensions of steel bands and wires to be used in packaging. As an illustration, it is pointed out that the number and dimensions of steel hooks, with a tensile strength of 60 kgf/mm², used on nailed wooden boxes can be found according to Graph 1 on the basis of the box weight. This is a result obtained through research. In addition, the annex shows in a table the equivalent cross-sectional area of steel bands and wires of different tensile strengths.

TS-19 PORTLAND CEMENTS STANDARD ALTERED

p. 25

The TS-19 Portland Cements Standard, which came into effect in 1962, has been reviewed for the purpose of obviating the deficiencies observed in the method of determining the strength values as in certain other characteristics, and the Turkish Portland Cement classes have also been re-arranged.

In the old standard the strength values were determined by the humid mortar method. This humid mortar method has been abandoned in all other countries because of various drawbacks. There is not even a linear connection between the strength values determined by this method and the those of other methods. Whereas the 28-day standard compressive strength values of cements are extremely important from the viewpoint of determining the classification of cement. In the new standard the Rilem - Cembureau method, which is international and recommended by ISO, has been accepted for the strength tests.

As a matter of fact, the insertion of the Rilem-Cembureau method instead of the humid mortar method in the old standard was considered, but since work in this field was inadequate at the time, the part of the standard on limit values was left open, and the implementation of the old method was recommended until the limit values of the new method became available.

The setting up of the Portland cements standard according to the Rilem-Cembureau method has become mandatory because instead of being cement importers we became exporters of cement in a very short time. The producing circles wanted the standard to be reviewed within a short time. The alteration of the standard on cement, which is the principal raw material of the construction sector and occupies an important position in the national economy, necessitated a broad scope of work. This work, which was started in 1968, comprised the following phases:

Firstly, the standard sand required for the Rilem-Cembureau test was procured from within Turkey, and a standard thereon was prepared. Then,

the TS-24 methods for physical examination of cement were taken up, and the Rilem-Cembureau test methods were added to the humid mortar method existing in the standard.

After standards for the Rilem-Cembureau sand and test methods had been drawn up, work was started on the determination of the new limits for strength values in the TS-19 Portland Cements standard. For this purpose, samples were procured from all the cement plants that were in production in Turkey at that time, and the strength limits were determined by both methods.

ISO LONG-RANGE PLANNING COMMITTEE ENACTS FIRST MEETING

p. 26

The ISO Council Committee, set up to arrange the Long-Range Planning Work, enacted its first meeting on 21 April 1972 in Geneva. As is known, the duty of this Committee is «to determine the requirements that ISO will have to meet in the 1980's, and to ensure accordingly the organisation and financial resources of ISO».

ISO SPECIALISTS RESEARCH SCIENTIFIC BASES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION

p. 26

Two ISO Technical Committees, set up for investigating the standard position of air and water characteristics, met in Geneva during last month.

In his talk M. Francis L. Laque, the ISO President, pointed out the world-wide anxiety felt about human living conditions, and added that anxiety was clearly demonstrated by the effort to take certain measures to improve and protect this life. He further expressed the necessity for a methodology to be applied on a world scale.

Environmental problems are a series of international problems and can be resolved only by work on that scale. All statutes, all regulations, and all standards, pertaining to air and water, must rest on the same scientific and technical foundations.

By putting forth International Standards ISO will have determined this basis.

INTERNATIONAL NUMERATION FOR NUMBERING BOOKS

p. 27

According to a newly published ISO Standard, it will be possible to obtain books easily with the assistance of a code of 10 numerals, and thus to ensure saving time and money.

There is no doubt that certain units not concerned with the decimal system, such as kilometer/hour (Km/h) used for minutes, hours, days, and speed, will continue to be used. It is not possible to change these units which are used in international measurement.

The standards organisation has converted to the metric system basis a great many standards that do not directly concern professors of home economics. Measuring instruments, made according to the standard marked NSZ 8131, are being used in a lot of sales places, and the necessary instruments for schools are also being sold.

In the end, consumers will get used to the metric system; and students will think, speak, and write «metrically», and will at last be rescued from the obligation of finding equivalent values.